

JUBILIEJAI

- LENKIJOS LIETUVIŲ DRAUGIJAI – 65-ERI – **Irena Gasperavičiūtė** 3
 LENKIJOS LIETUVIŲ ETNINĖS KULTŪROS DRAUGIJOS 25-MEČIO
 MINĖJIMAS SUVAŽIAVIMO METU – **Nastutė Sidarienė** 7

ŽMONĖS

- ZENONAS KNYZA: MAN GARBĖ BŪTI LIETUVIU – **Irena Gasperavi-
 čiūtė** 10
 SUVALKŲ TRIKAMPIO IŠEIVIAI KANADOJE – **Vytautas Pečiulis** 20

KULTŪROS BARUOSE

- XXVI TAUTINIŲ IR ETNINIŲ MAŽUMŲ SUSITIKIMAI PUNSKĖ – **Asta
 Pečiulienė** 13

ŠVIETIMAS

- PUNSKO MOKSLEIVIŲ IŠVYKA – **Lukas Ivoška** 16

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

- AR TAI ISTORIJOS ANEKSIJA? – **Petras Maksimavičius** 17

KALBOS KERTELĖ

- LEIDYKLOJE – **Birutė Burdinaitė-Ołów** 22

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

- LIETUVOS ŽINIASKLAIDA 26

Viršeliuose:

Lenkijos lietuvių draugijos (Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos) pirmininkai. Iš kairės: A. Vaicekaskas, P. Maksimavičius, J. Bliūdžius, J. S. Paransevičius, (esamas) R. Slovikas (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos suvažiavimo dalyviai (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk,
 ul. A. Mickiewicza 23
 tel. (+48) 87 5161 416
 www.e-ausra.pl
 ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
 16-500 Sejny,
 ul. Wileńska 9
 tel. / faks. (+48) 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
 Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
 Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Ołów
 Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė
 KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
 Rasa Žukauskienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2022-11-28

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
 nuožiūra. Redakcijos ir leidinio rėmėjų nuomonė
 nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
 Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
 SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

Publikacija yra jėdnie pėglėdy autorėw i nie moze być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrzných i Administracji.

Projektą „*Lenkijos lietuvių tautinio sąmonin-
 gumo ugdymas*“ iš dalies remia Spaudos, radijo
 ir televizijos rėmimo fondas
 (gauta parama per projekto įgyvendinimo laikotarpį – 8000 eurų).

SPAUDOS,
 RADIJO IR
 TELEVIJOS
 RĖMIMO
 FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Lapkričio mėnuo. Šaltis dar tik po truputį rodo savo nagus. Bet jau galime įsivaizduoti, koks vargas tiems Ukrainos gyventojams, kurie atkirsti nuo elektros tiekimo ir šildymo. Karas – vienas baisiausių žodžių, kuriuos lig šiol pažinøjome iš istorijos vadovėlių...

Taigi mes, nors ir skundžiamės išaugusiomis kainomis, galime džiaugtis namų šiluma, veikiančia virykle ar skalbimo mašina. Mūsų patogus gyvenimas nepasikeitė.

Beje, apie ne tokį patogų gyvenimą iš pirmųjų lūpų galėjome išgirsti pasakojant Jo Eminenciją Kardinolą Sigitą Tamkevičių, buvusį „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos“ redaktorių, kuris šeštadienį dalyvavo Lietuvos mokytojų konferencijoje, o kitą dieną Seinų katedroje atnašavo šv. Mišias ir „Lietuvių namuose“ susitiko su Seinų lietuvių bendruomene. Klausydamasis Kardinolo atsiminimų apie nuolatinį KGB stebėjimą, vėliau suėmimą, tardymą ir kalinimą Uralo griežto režimo lageriuose, pagalvoji, kad šis žmogus tikrai žino, jog savo gyvenimą nugyveno prasmingai. Kas iš mūsų pasirinko užsiimti namų tvarkymu ar pietų gaminimu, užuot atėjęs į susitikimą su Kardinolu – gali gailėtis. Tai buvo reta galimybė pabūti su didžiu žmogumi, kūrusiu Lietuvos laisvės istoriją.

Šį lapkritį tikrai užderėjo renginių. Neseniai minėjome Lenkijos lietuvių draugijos 65 metų jubiliejų, Punske vyko tradiciniai Tautinių mažumų susitikimai, kaip minėjau, į Seinus į tradicinę konferenciją buvo suvažiavę mūsų lietuviškų mokyklų mokytojai, lapkričio 27 d. paminėjome vysk. Antano Baranausko 120-ąsias mirties metines, o gruodžio 4 d. posėdžiaus Lenkijos lietuvių bendruomenės taryba. Visuomeninis gyvenimas verda.

Lenkijos lietuvių draugijai – 65-eri

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Viena aktyviausių Lenkijos lietuvių visuomeninių organizacijų yra prieš 65-erius metus įsikūrusi Lenkijos lietuvių draugija (LLD), pradžioje pasivadavusi ne visai savo noru Lietuvių visuomenine kultūros draugija (LVKD). Ji įsikūrė 1957 metų kovo mėnesį. Steigiamasis suvažiavimas vyko Punske, buvusioje sinagogoje, susirinko 83 lietuviai. Steigėjais istorikai įvardija šiuos asmenis: 7 Juozus (Degutį, Grigutį, Jakimavičių, Maksimavičių, Vainą, Cėplą, Uzdilą), 2 Antanus (Judicką ir Moliušį), 2 Jonus (Stokeliūną ir Šliaužį), 2 Bronislovus (Mickevičių ir Moliušį) ir po vieną Viktorą (Jankauską), Vincą (Valinčių) bei 2 Angeles (Degutienę ir Šliaužienę). Šio rašinio tikslas nėra priminti draugijos nueitą kelią (dr. Broniaus Makausko istorinį pranešimą, skaitytą minint LLD jubiliejų lapkričio 13 d. Seinuose, spausdinsime kitame „Aušros“ numeryje), o pasidalinti minėjimo akimirkomis ir įspūdžiais.

Kartu paminėti šios svarbios Lenkijos lietuviams datos atvyko svečiai iš Varšuvos – LR ambasadorius Eduardas Borisovas su žmona, kultūros atašė Rasa Rimickaitė, minėjime dalyvavo LR konsulato Seinuose vadovas Genadijus Mackelis su sutuoktine, LR užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento direktoriaus pavaduotoja Gitana Skripkaitė, kurios šaknys, kaip pati sakė – šiame krašte, Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo

fondo direktorius Gintaras Songaila, Lenkijos lietuvių organizacijų pirmininkai, švietimo ir kultūros įstaigų vadovai. Jie visi sveikino Jubiliatę – Lenkijos lietuvių draugiją.

Buvusiems Lenkijos lietuvių draugijos (Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos) pirmininkams Juozui Sigitui Paransevičiui, Juozui Bliūdžiui, Petruui Maksimavičiui pernai Suvažiavimo išrinktas pirmininkas Robertas Slovikas įteikė simbolines dovanėles bei padėkas, kuriose rašoma: „Lenkijos lietuvių draugija, 65 metus vykdydama išpareigojimą ir pasiryžimą puoselėti savo tautos kultūrą, kalbą, ginti prigimtine teisę būti lietuviais visur ir visados, šiandieną džiaugiasi sukaupusi daugybę bendraminčių talkininkų. Jūs esate vienas iš jų. Ačiū už Jūsų darbą einant Lenkijos lietuvių draugijos (Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos) pirmininko pareigas, už Jūsų indėlį siekiant mums bendrų tikslų – dirbti Lietuvos ir lietuvių tautos labui.“ Algirdui Vaicekaskui, kuris LLD pirmininkavo daugiau kaip 22 metus, be padėkos, pirmininkas įteikė verpstę ir užrišo proginę rankų darbo juostą.

Anapilin iškeliačiusius buvusius draugijos pirmininkus Juozą Maksimavičių, Juozą Savicką, Algirdą Skripką, Eugenijų Petruškevičių, Romą Vitkauską, Ščecino skyriaus ilgametį pirmininką Viktorą Buvelskį bei kitus aktyvius narius pagerbėme minute tylos.

LLD pirmininkas Robertas Slo-

LR URM Globalios Lietuvos departamento direktoriaus pavaduotoja G. Skripkaitė sveikina LLD jubiliejaus progą

Draugiją sveikina Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo direktorius G. Songaila

vikas padėkos raštus įteikė žmonėms, kurie ypatingai prisidėjo prie Lenkijos lietuvių gyvenimo. Broniui Makauskui skirtame padėkos rašute rašoma: „Ačiū Jums už nuolatinį domėjimąsi Lenkijos lietuvių gyvenimu, už šios bendruomenės nueito

kelio mokslinę analizę, Jūsų indėlį į jos teisių užtikrinimą bei jų paisymą, Suvalkų krašto lietuvių pozicijų stiprinimą ir jų prestižo kėlimą. Jūsų analitinis žvilgsnis į vykstančius procesus leidžia mums geriau suvokti, kokie veiksmai padeda išsaugoti tautinį tapatumą ir kokį kelią verta rinktis. Ačiū už Jūsų įžvalgas ir konstruktyvius patarimus!“

Valentui Uzdilai ir Viktorui Murauskui padėkota už ilgametį dalyvavimą Punsko lietuvių kultūros namų ansamblių veikloje. V. Uzdilai skirti tokie žodžiai: „Lenkijos lietuvių draugija, minėdama savo veiklos 65-ąjį jubiliejų ir vykdydama draugijos XIX suvažiavimo nutarimą, nuoširdžiai dėkoja Jums už ilgametį dalyvavimą Punsko lietuvių kultūros namų kapelos „Klumpė“ veikloje. Jūsų parodytas pavyzdys, kaip reikia mylėti savo kultūrą, kalbą, kraštą, yra ugantis ir labai vertingas. Ačiū Jums už skirtą laiką, energiją, Jūsų charizmatišką šypseną,

kuri prikaustydavo žiūrovų akis, ir širdį, atiduotą saviveiklai.“ V. Murauskas negalėjo dalyvauti minėjime, todėl pirmininkas išpareigojo jam skirtą padėką nuvežti į namus.

Padėka buvo įteikta taip pat Janinai Macukonienei. Jai dėkota už didelį

V. Uzdilai padėkota už ilgametį dalyvavimą Punsko lietuvių kultūros namų ansamblių veikloje

J. Macukonienei padėkota už darbą kuriant lietuviškas klases Krasnagrūdės mokykloje

LLD jubiliejaus proga sveikina visų lietuviškų organizacijų ir mokyklų atstovai

darbą kuriant lietuviškas klases Krasnagrūdės mokykloje. Pirmininkas perskaitė tokio turinio raštą: „Ačiū už Jūsų iniciatyvą Seinų krašte, Krasnagrūdės mokykloje, įkurti lietuviškas klases. Tai buvo esminė po ilgų dešimtmečių pertraukos lietuviybės atgimimo pradžia šiame krašte. Dėkojame už Jūsų nuolatinį rūpinimąsi lietuvių kalba ir kultūra, indėlį rengiant Vėlinių koncertus Seinuose, vertingus straipsnius „Aušros“ puslapiuose.“

„Suvalkiečio“ redaktoriui Kazimierui Baranauskui padėkota už aktyvią veiklą LLD Suvalkų skyriuje, ypač už ilgametį „Suvalkiečio“ redagavimą, rūpinimąsi, kad Suvalkuose gyvuotų lietuviškas žodis, rodomą pavyzdį, kad prasminga yra savo gyvenimą skirti lietuviybės puoselėjimui ir jos perdavimui ateities kartoms.

Padėkos raštai buvo įteikti ir Lenkijos lietuvių draugijos rėmėjams: Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondui, LR URM Globalios Lietuvos departamentui. Kitiems rėmėjams, t. y. Tautos fondui ir Lenkijos

vidaus reikalų ir administracijos ministerijai, padėkos išsiųstos paštu.

Draugijos 65-mečio minėjimą praturtino Seinų, Punsko ir Suvalkų ansambliai jubilieatai. Koncertavo Punsko lietuvių kultūros namų mišrus choras „Dzūkija“, draugijos bendraamžis, kurio pirmasis koncertas vyko per Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos pirmąjį – Steigiamąjį suvažiavimą (vadovas Vidas Simanauskas), Suvalkų „Ančia“, šiemet atšventusi 20 metų jubiliejų (vad. Vytautas Batvinskas), ir jauniausias ansamblis – 5-ąjį gimtadienį šventusi Seinų „Lietuvių namų“ šokių grupė „Seina“ (vad. Alina Dzimida).

LLD pirmininkas Robertas Slovikas padėkojo renginio rėmėjoms: Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai bei LR užsienio reikalų ministerijai.

Kaip minėjau, kitame „Aušros“ numeryje spausdinsime mūsų krašto istoriko Broniaus Makauskos kalbą, sakytą minėjimo metu. Tai analitinis žvilgsnis į draugijos nueitą kelią,

ypač svarbus vertinimas to laikmečio, kai daug ką diktavo valdančioji partija. Istorikai gali daryti kai kurias mums netikėtas išvadas, kadangi jie turi priėjimą prie šaltinių archyvuose. Tačiau raginčiau ir Jus, mieli Skaitytojai, dalintis savo prisiminimais apie LLD (LVKD) veiklą. Tokius atsiminimus mielai spausdintume „Aušroje“. Taip pat įdomios būtų nuotraukos, liudijančios mūsų vyriausios organizacijos veiklą. Gal kas turite savo archyvuose užfiksuotas suvažiavimų, valdybų posėdžių ar LLD (LVKD) renginių akimirkas? Pasidalinkite su mumis. Šiais laikais nuotraukos lengvai kopijuojamos.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

GERBIAMAS DRAUGIJOS PIRMININKE, MIELI TAUTIEČIAI,

Lenkijos lietuvių draugijos 65-erių metų jubiliejus – svarbi sukaktis ne tik Lenkijos lietuviams, bet ir mums, gyvenantiems Lietuvoje.

Atskleidę Suvalkų krašto istorijos puslapius, akivaizdžiai matome, kad situacija šiame krašte buvo ypač sudėtinga, nes to meto Lenkijos komunistinė valdžia įvairiais būdais siekė nutautinti čia gyvenančius lietuvius, juos izoliuoti nuo santykių su Lietuva ir su Vakarų lietuviams.

Tik prieš 65 metus įsikūrus Lenkijos lietuvių draugijai lietuviybė šiame krašte atgimė ir tvirtai įleido savo šaknis. Draugija per visą savo gyvavimo laikotarpį sumaniai vykdė įvairių tautinę veiklą, puoselėja lietuvių kalbą bei kultūrą ir ypač rūpinasi švietimu.

Daugelį metų tai buvo vienintelė ir svarbiausia lietuvių organizacija Lenkijoje, tačiau ji savo veiklą įprasmino svarbiais pasiekimais bei įgyvendino savo misiją.

Dėkodamas ilgamečiam buvusiam draugijos pirmininkui, Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktoriui Algirdui Vaicekauskui ir dabartiniam pirmininkui Robertui Slovikui už prasmingą veiklą ir sveikindamas visus draugijos narius su šiuo brandžiu jubiliejumi, linkiu, kad ir toliau garbingai neštumėte lietuviybės vėliavą šiame krašte.

Visada su Jumis!
Ambasadorius Remigijus Motuzas

Gerbiamieji,

Nuoširdžiai sveikinu visus Lenkijos lietuvių draugijos narius ir vadovus įsimintino 65-erių metų jubilėjaus proga.

Stebėtina, kokį ilgą kelią nuėjo ši bendraminčių santalka, kokių prasmingų darbų per tą laiką nuveikė! Ir kokia gyvybinga organizacija esate šiandien!

Didžiąją Jūsų paramą lietuviybės išlaikymui, nuoširdžias Jūsų pastangas jaučiame ir Lietuvoje. Ypač dėkoju už Jūsų ilgametį kantrų, nepaliaujamą rūpinimąsi lietuviškais mokyklomis, lietuviškos kultūros ir žodžio skleidimu.

Linkiu ištvėrmės toliau tęsti pradėtus darbus, sėkmės ir kūrybiškumo įgyvendinant naujas idėjas ir sumanymus.

Nuoširdžiai
Jurgita Šiugždiniene,
švietimo, mokslo ir sporto ministrė

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos 25-mečio minėjimas suvažiavimo metu

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

NASTUTĖ SIDARIENĖ

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija (LLEKD) įkurta 1997 metų rudenį. Jau tada Lietuvoje veikė Lietuvių etninės kultūros draugija, kuri kvietė ir ragino prisidėti prie lietuvių etninės kultūros puoselėjimo šalyje. Dirva jau buvo įdirbta, kadangi mūsų krašto etninio paveldo grožį matėme ne tik mes patys, bet ir kiti, atvykę pas mus. Vienas ryškiausių materialaus ir nematerialaus paveldo rinkėjų buvo Juozas Vaina. Jis įsteigė muziejų. Gyvąją mūsų krašto kultūrą kiek vėliau mums atskleidė Arvydas Žygas. Konsultavo, padėjo, mokė dainų, ratelių, šokių daug jaunimo – mūsų draugų iš Lietuvos: Eugenija Venskuskaitė, Vytautas Musteikis, Rytis Ambrazevičius, Gintaras Songaila ir daugelis kitų. Turėdami tokius

pavyzdžius, buvome tikrai turtingi. O ir pats to meto jaunimas, nors ir nedaug, turėjo išsilavinusių šios srities specialistų, kraštotyrininkų. Tą draugija neįsikūrė dykroje, o ant tvirto savo krašto žmonių gyvų tradicijų pamato.

Per 25 veiklos metus draugija nuveikė daug darbų įvairiose srityse. Dar prieš jos formalų įsteigimą jau keletą metų dainavo „Gimtinės“ etnografinis ansamblis, vaikų būrelis „Šalcinėlis“, kūrėsi „Senosios klebonijos“ muziejus. Formaliai LLEKD įsisteigti padėjo Romas Vitkauskas. Pirmąją pirmininke steigiamasis suvažiavimas išrinko mokytoją Aldoną Vaicekaskienę. Šias pareigas ji ėjo 25 metus, iki 2022 m. lapkričio 13 d. Jos, draugijos valdybos, ansamblių vadovų, ansamblečių,

tautodailininkų, daugelio kitų žmonių dėka Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija nuveikė labai daug darbų. Sunku išvardyti ketvirčio amžiaus veiklas, bet verta trumpai paminėti labiau įsimintinas.

Seniausias esąs „Gimtinės“ etnografinis ansamblis, kurio veikla draugijos steigimosi metais buvo jau gerokai įsibėgėjusi. Pirmasis jo vadovas – mokytojas Kostas Sidaris. Į ansamblį ateidavo vyresniosios kartos dainininkai. Ateidami atsi-nešdavo savo kraitį – senąsias dainas. Jomis lyg duona dalindavosi, vieni iš kitų mokindavosi. Pakakdavo tik visiems susidainuoti, susiderinti, ir jau dainas nešdavo į pasaulį. Ansambliciai mokėjo ir ratelių, šokių, kai kurie pagrodavo. Be muzikos, dainų, mokėjo ir rankdarbius atlikti. Neuzmirštamos Anelės Pachuckienės užuolaidėlės, kampinukės, spintelių, paveikslų rėmų papuošimai iš popieriaus. Juos daryti vėliau mokėsi vaikai ir jaunimas. Aišku, buvo ir kitų auksarankių.

Šio ansamblio dalyvių pagrindu sudaryta liaudies teatro grupė, kuri rengė įvairias apeigines programas: rugiapjūtės, lalavimo, duonos kelio, bulviakasio ir kitas. Gal labiausiai įsimintinos „Rugiapjūtės pabaigtuvės Krasnagrūdės dvare“. Krasnagrūdės todėl, kad Jonas Jakubauskas (vadinamas Jonucu) pasakojo apie pabaigtuves tame dvare ir iš jo išmokome rugiapjūtės dainų. Pavadinimą

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

„Gimtinė“

Lietuvos Etninės kultūros globos tarybos pirmininkė Dalia Urbonavičienė teikia padėkos raštą Angelei Bapkauskienei – ilgametei „Gimtinės“ vadovei

reikėjo užrašyti, nes su šiuo spektakliu dalyvavome regioninėje ir makroregioninėje atrankose, o valstybiniu mastu kartu su keliais kitais kolektyvais tapome laureatais. Ansamblis įrašė kompaktinę plokštelę su savo atliekamomis dainomis.

Kartu su vaikų ir jaunimo folkloro ansambliais „Šalcinukas“, „Saulalės“ ir „Alna“ rengdavome jungtines programas dainų šventėms ir kitoms progoms (duonos tema, švietėjui Kazimierui Mielkui atminti spektakliai, parengti Lietuvos dainų šventėms, kuriose bemaž visuomet dalyvavome).

Jaunimo ansambliai dažniausiai pasirodydavo renginiuose Lietuvoje ir Lenkijoje. „Alna“ buvo išvykusi į tarptautinius festivalius į Turkiją, Bulgariją, Šiaurės Makedoniją, Juodkalniją, kur atstovavo lietuviams. Pasirodydavo Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje. Savo muziką ir dainas įrašė į dvi kompaktines plokšteles.

Kita veiklos sritis – muziejaus „Senoji klebonija“ steigimas ir veikla. Jis pradėtas kurti 1996 metais, kai medinės klebonijos pastatas išuštėjo. Tuometinis klebonas J. J. Maccekas buvo palankus bendravimui

su žmonėmis ir atviras įvairiems pasiūlymams. Dar prieš formalų LLEKD įkūrimą šiame šimtamečiame mediniame pastate mokytoja A. Vaicekauskienė surengė mūsų krašto audinių parodą. Nuo šio įvykio 1996-ųjų rudenį skaičiuojami muziejaus veiklos metai. Toliau eksponatų daugėjo, eksponavimo sąlygos prastėjo, kadangi stogas pradėjo kiurti, „gonkelės“ smukti, sienų tinkas atsokinėti. Taisyta savomis jėgomis, dirbujantis draugijos nariams

Jurgiui ir Petriui. To nepakakdavo. Prieš trejus metus pagaliau pradėtas kapitalinis viso pastato remontas. Muziejuje, kaip ir prieš remontą, taip ir jam pasibaigus, pagerėjusiomis sąlygomis organizuojama įvairios parodos, iškilmingi jų atidarymai, susitikimai, naujų knygų pristatymai, minėjimai ir kiti renginiai.

Jau antrais LLEKD veiklos metais pradėtas organizuoti Velykinis konkursas-paroda. Jame kasmet dalyvauja daugiau kaip 100 margučių margintojų, verbų rišėjų, karpinių karpytojų, sodų nėrėjų, juostų audėjų. Apdovanoti darbai pasilieka etnografiniame „Senosios klebonijos“ muziejuje. Kasmet organizuojamas iškilmingas parodos atidarymas, amatų demonstravimas. Dėl šio konkurso muziejus įsigijo daug eksponatų, o mūsų krašto žmonės nepamiršo senųjų tautodailės darbų, vaikai išmoko karpyti karpinius, marginti margučius, rišti verbas ir atlikti kitus darbus. Reikėtų paminėti daug tautodailininkų, prisidėjusių prie Velykų tradicijų puoselėjimo, ypač garsią mūsų krašto margučių skutinėtoją Izabelę Filevičienę, kuriai prigijo gražus margučių karalienės vardas.

Kiekvienais metais mūsų folkloro ansambliai ir pakviesti iš Lietuvos susirenka į tradicines Jonines prie ežero. Šią šventę jau buvo pradėdama

„Alna“

„Saulalės“

primiršti. Atgaivinus tradicijas Lietuvoje ir veikiant LLEKD stengiamasi ją populiarinti, kad šventė išliktų tokia, kokia buvo mūsų senelių laikais: su senomis dainomis, kupoliavimu, ėjimu pro vartus, vainikėlių mėtymu ir plukdymu, burtais, laužu ir šokiais iki ryto.

Žolinių mugė atgaivinta dar 1981-aisiais tik su mūsų krašto meistras. Po kelerių metų pertraukos, palengvėjęs Lietuvos sienos kirtimo procedūroms, vėl sugrįžta prie mugių organizavimo jau platesniu mastu su Lietuvos tautodailininkais. Ilgainiui prie šio renginio prisidėjo Punsko valsčiaus darbuotojai.

LLEKD rūpinasi tautodailininkais, meistras. Kviečia juos į savo ir kitų organizuojamas parodas, konkursus, renginius, stovyklas Lietuvoje ir Lenkijoje. Jau dešimt metų meistras gali susirinkti tautodailės dirbtuvėse Punsko bendrojo lavinimo licejaus bendrabutyje. Čia galima austi, karpyti, siuvinėti, drožinėti ir vykdyti kitas veiklas. Dirbtuvėse įrengtos staklės, staklelės, mestuvai, vytuvai, yra šiek tiek staliaus įrankių. Čia ateina jaunimas, kartais ir suaugusieji paausti, kitų darbų padirbėti. Tautodailės dirbtuvės veikia visuomeniniais pagrindais.

2020–2021 metų pandemija

privertė pakeisti veiklos būdus. Daugiau pradėjome veikti virtualiai. 2021 metais sukūrėme filmus apie mūsų krašto papročius, apeigas, renginius (Velykų švenčių papročiai ir paroda, Joninių apeigos, Žolinių vainikai ir folkloro festivalis, mūsų krašto piliakalniai). Šiomet baigiamas kurti filmas rugiapjūtės pabaigtuvių papročių tema.

Tai labai labai sutrumpinta LLEKD istorija. O dabar grįžkim prie 2022 m. lapkričio 13 d. suvažiavimo. Jo metu išrinkta 10 asmenų taryba: Aldona Vaicekauskienė, Vytautas Batvinskas, Nastutė Sidarienė, Arnoldas Vaznelis, Alicija

Krakauskienė, Raimonda Chmiliauskienė, Virginija Karčiauskienė, Robertas Vektorius, Aurelija Pečiulytė, Inga Radzevičiūtė. Tarybos pirmininku išrinktas Robertas Vektorius. Anksčiau į jos sudėtį įeidavo ir Lietuvos piliečiai, gyvenantys Lietuvoje. Dėl pasikeitusių Lenkijos valstybės įstatymų jie jau negali būti tarybos nariai. Mat, kaip aiškino LLB pirmininkė (o jai aukštesnė valdžia), jie nėra Lenkijos tautinės mažumos atstovai. Todėl jau negalėjome išrinkti anksčiau dirbusių tarybos narių: Angelės Bapkauskienės, Nijolės Balčiūnienės, Albino Vaškevičiaus. Suvažiavimo delegatai patvirtino ikšiolinės tarybos veiklą bei priėmė nuotarmes ir veiklos gaires kitai kadencijai.

25-ojo jubiliejaus proga Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija susilaukė sveikinimų ir linkėjimų iš valsčiaus, apskrities valdžios, draugijų, mokyklų, privačių asmenų iš Lietuvos ir kt. Ypač malonu, kad keturi draugijos nariai gavo padėkas iš Lietuvos Etninės kultūros globos tarybos: N. Sidarienė, A. Vaicekauskienė, V. Batvinskas ir V. Valenskienė.

Gražus minėjimas, graži šventė pasibaigė kiek greičiau, nes keletas žmonių skubėjo į kitą – LLD 65-ąją – jubiliejų.

„Šalcinukas“

Zenonas Knyza: man garbė būti lietuviu

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ š. m. 20 nr.

Dar nesubjurus orams saulėtą spalio sekmadienį išsiruošėme su Zenonu Knyza į dar vieną kelionę pamatyti jo darbų. Dabar kita kryptimi – Punsko link. Punske rasime jų daugiausia – visi pagrindiniai Lietuvos istoriją

menantys paminklai yra šio tautodailininko sukurti.

Pirmiausiai užsukame pas Puzauskus Kampuočiuose. Čia net keletas Zenono Knyzos darbų. Be pagrindinio koplytstulpio „Senelių ir tėvų atminimui“, skobto iš vieno medžio kamieno, kieme stovi paslaptingas namų sargas, laikantis lempą rankoje. Jo veidas ir rankos nudažyti skandinaviška pilka

spalva. Apie šį pilkumo atspalvį jau anksčiau menininkas pasakojęs kaip apie vieną labiausiai jam patinkančių spalvų medžio dirbiniui nudažyti. Prie namo kampo stovi dvi skobtos klumpės, iš kurių dygsta gėlės, o sode – linksmuoliai grybai (kiekvienas kitoks) su barzda, ūsais, vienas net pypkę traukia. Pastebėjau, kad pas kai kuriuos žmones sodybose ne vienas, o keli Zenono Knyzos darbai. Matyt, kas pamilsta jo kūrybą, nori kuo gausiau savo aplinką papuošti menininko darbais.

Atsisveikinę su šeimnininku į Punską važiuojame per Valinčių kaimą, kur stovi du pagrindiniai kaimo kryžiai. Vienas iš jų skirtas kankiniams ir nužudytiems Valinčių kaimo lietuviams. Beje, šio kaimo žmonės, suvokdami medžio trapumą, šalia medinių kryžių atritino didžiulius riedulius su kryžiais-saulutėmis viršuje ir išskaptavo įrašus. Tokie ženklai liks amžiams ir liudys apie čia gyvenusius žmones.

Privažiuavę Kreivėnus aplankome Alicijos ir Algio Uzdilų vasarvietę, kur stovi Zenono Knyzos drožtas knygnešys. Tautodailininkas su šeimnininku susitaria dėl paminklo perdažymo, ir ilgai neužtrukę patraukiame Eglinės link. Mūsų tikslas – aplankyti Judickų sodybą. Po šeimnininkų mirties ūkį ir sodybą su ypatingai gražiais pastatais, didžiuliu kiemu ir senovine trijų „gonkų“ troba paveldėjo giminaičiai Jankauskai. Jiems taip pat atiteko netoliese esantis Eglinės piliakalnis. Šiuo metu čia šeimnininkauja Audrius su Agne ir dukrele. Įvažiuimą į sodybą saugo

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Jotvingis karžygys ir Švč. Mergelė Marija Eglinėje prie Jankauskų sodybos

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Tautodailininkas Z. Knyza prie karžygio Eglinėje

du galingi jotvingių karžygiai, šalia šv. Jurgio koplytėlė – šventasis gina šiuos namus nuo blogio, o netoliese Švč. Mergelė Marija, laikanti kūdikį ant rankų, kieme – žaltys, apsvijęs ilgą kartį, laiko žibintus. Penkios Zenono Knyzos skulptūros. Pasirodo, ir šių namų šeimininkas drožinėja iš medžio. Ši sodyba atrodo įspūdingai: dar iš senovės likę daržinių pastogės papuošimai, trobos puoštos langinės, skulptūros ir netoliese matomas piliakalnis, pasipuošęs rudeniškomis spalvomis.

Šeimininkai apsidžiaugia pamatę seniai matytą, gerai pažįstamą tautodailininką. Mielai dalijasi žiniomis apie kasinėjimus piliakalnyje ir

naujus atradimus, parodo svirne įrengtą etnografinį ir archeologinį muziejėlį ir kviečia į svečius su mokiniais. Šeimininkė, iš Vilniaus šurmilio persikėlusį į Eglinės rojų, sakosi galinti paruošti mokiniams edukacijas, tik važiuokit ir, žinoma, iš anksto apie tai praneškit... Ji užsimena, kad dukrelei paaugus gal ir aktyviau įsijungs į šio krašto lietuvių gyvenimą. Ši sodyba – tai dar vienas įrodymas, kad yra žmonių, pamilusių Zenono darbų. Eglinėje kurį laiką jis gyveno ir kūrė skulptūras vieną po kitos.

Iš Eglinės patraukiame tiesiai į Punkską. Čia apžiūrėsime keletą Zenono Knyzos darbų, tačiau ne pasakoti apie skulptūras reikia, o jas žiūrėti. Tad sekmadienio kelionės aprašymą baigsiu kitame „Aušros“ numeryje, kad galėtume Jus, mieli Skaitytojai, supažindinti su kuo daugiau mūsų krašto tautodailininko darbų

bent jau spausdindami juos „Aušros“ puslapiuose.

Beje, lankant skulptūras ir kalbant su skulptorium kilo mintis, kad verta būtų išleisti jo darbų albumą. Manau, kiekvienas mūsų bendruomenės narys mielai savo lentynoje pasidėtų šio krašto tautodailininko darbų knygą ir galima būtų svečiams iš Lietuvos ar kur iš užsienio padovanoti. Tiesą sakant, šią idėją iškėliau per Lenkijos lietuvių draugijos valdybos posėdį. Visi valdybos nariai pritarė, tik 2023 metams projektų teikimo laikas jau pasibaigęs. Bet jau dabar galima galvoti apie leidinius 2024 metams. LLD pirmininkas

Robertas Slovikas apie tai jau kalbėjosi su Lietuvos tautodailininkų sąjungos vadovu Jonu Rudzinsku. Šis pritarė minėtai idėjai ir sakėsi galįs padėti ją įgyvendinti. Belieka rasti šiam reikalui lėšų. Jeigu atsirastų privačių rėmėjų, norinčių prisidėti prie Zenono Knyzos darbų albumo leidybos, atsiliepkite. Galima kreiptis į „Aušros“ redakciją ar Lenkijos lietuvių draugijos valdybą. Nuo idėjos iki vykdymo ilgokas kelias, tačiau tikėkimės, kad ji bus įgyvendinta.

(Bus daugiau)

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Namų sargas Kampuočiuose pas Puzauskus

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Valinčių kryžius

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Puzauskų kopylstulpis

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Knygnešys Uzdilų sodyboje

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Grybas

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Klumpės

XXVI tautinių ir etninių mažumų susitikimai Punske

ASTA PEČIULIENĖ

Po ketverių metų pertraukos Punske lietuvių kultūros namuose vėl vyko Tautinių ir etninių mažumų susitikimai. 2019 m. stengėmės lėšų šiam renginiui, tačiau jų negavom. 2020 m. norėjome ir turėjome už ką organizuoti šventę, bet tai buvo pandemijos laikotarpis ir dauguma renginių atšaukta, pinigų reikėjo grąžinti atgal rėmėjams. Todėl šiemet džiaugėmės mes, organizatoriai, džiaugėsi ir dalyviai, turėdami progą vėl susitikti, pasimatyti, pabendrauti, pasigrožėti vieni kitų puoselėjama kultūra ir nuveiktais darbais.

Į mūsų šventę atvažiavo penki ansambliai – trijų tautinių mažumų atstovai (baltarusių, ukrainiečių, rusų) ir vienas etninės mažumos atstovas (totorių). Renginyje dalyvavo ir keturi Suvalkų bei Punske lietuvių ansambliai.

Tautinių ir etninių mažumų susitikimų tikslas – parodyti, kokioje įvairiakalbėje ir daugiakultūroje aplinkoje gyvename, ką turime bendro, kas mus skiria. Palenkės vaivadija – tarsi vitražas, nušvintantis įvairiomis spalvomis,

Punske LKN jaunimo šokių grupė „Vyčiai“

ir kiekviena spalva reiškia vis kitą kultūrinę ar etninę mažumą. Reta Lenkijos vaivadija turtinga tokia įvairove. Mūsų užduotis – skleisti šią informaciją, rodyti pasauliui savo kitiškumą ir juo didžiuotis. Tikiu, kad daugelis mūsų žino, jog Palenkės vaivadijoje gyvena net aštuonios tautos:

baltarusiai, lenkai, lietuviai, rusai, romai, totoriai, ukrainiečiai ir žydai. Gerai, kad mums visiems užtenka vietos gyventi vienoje vaivadijoje, kad galime puoselėti savo kultūrą, norime bendrauti vieni su kitais, kad suprantame vieni kitus. O Lenkijos valdžia, 2005 m. įvedusi Tautinių mažumų įstatymą, privalo skatinti ir remti tautinių mažumų poreikius.

Šie metai buvo ypatingi dar ir kitu atžvilgiu. Ukrainoje vyksta karas. Tai žiauri, pilna neapykantos ir nužmogėjimo Rusijos agresija, nukreipta prieš savarankišką ir nepriklausomą Ukrainos valstybę. Mes į Punską kvietėme tiek vienos, tiek kitos tautos atstovus – ir ukrainiečius, ir rusus. Ukrainiečiai važiavo pas mus drąsiai, didžiuodamiesi savo tautos didvyriais. O rusės sentikės tik atvykusios išsipašakojo, kad į Punską važiavo nedrąsiai, bijodamos ir publikos, ir pačių

Totorių vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Bunčuk“ iš Balstogės

Ukrainiečių vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Hiločka“ iš Čeremchos

ukrainiečių reakcijos. Nors jos labai smerkia Putino sužvėrėjimą, gyvena su kaltės jausmu dėl tokių niekšiškų savo tautiečių ir tautos vadų veiksmų. Pasidaliję savo nuoskaudomis ir baime dėl ateities visi priėjome prie išvados, kad besąlygiškai smerkiame Rusijos agresiją Ukrainoje, tačiau gyvendami vieni šalia kitų privalome rodyti pavyzdį, kaip tautos gerbia viena kitą, liudyti, kad žmogui svarbiausia yra taika, laisvė, kad niekas neturi teisės atimti jos iš kitų, spręsti už kitą tautą ar norėti ją išbraukti iš pasaulio žemėlapiu. Todėl mūsų renginys vyko sklandžiai ir taikiai.

Tautinių mažumų susitikimus pradėjo baltarusiukai, atvykę pas mus iš Hainuvkos, iš 2-ojo licėjaus, kur papildomai dėstoma baltarusių kalba. Vokalinis ansamblis „Znička“ (vad. Paulina Stapaniuk) gyvuoja nuo 1996 m. Jį lanko minėtos mokyklos moksleiviai. Repertuarą sudaro šiuolaikinės ir tradicinės baltarusiškos dainos bei dainuojamoji poezija. Drauge su moksleiviais į šventę atvyko ir mokyklos direktorius Igor Lukašuk, atveždamas dovanų tradicinį Hainuvkos kepinį – tortą „Marcinek“. Vakaronės metu šio skanėsto ne visiems užteko, jaunimas taip greitai visą išgraibstė. Valgiusieji sakė, jog buvo

ypatingai puikaus skonio. „Znička“, pasipuošusi stilizuotais tautiniais drabužiais, atliko keletą baltarusių dainų.

Baltarusius scenoje pakeitė lietuviai – mūsų kapela „Klumpė“ (vad. Arūnas Lekešys ir Artūras Pečkaitis). Šį kartą ji pasirodė be dainininkų. Pagrojo du instrumentinius kūrinius – „Vasiliausko polką“ ir „Valsiuką“. Paskui stebėjome totorių vaikų ir jaunimo ansamblį „Bunčuk“ iš Balstogės (vad. Anna Mucharska). „Bunčuk“ susibūrė 1999 m. ir nuolat aktyviai veikia be jokių pertraukų. Koncertavęs ne tik

Rusių (sentikių) folkloro ansamblis „Riabina“ iš Antrojo Žarnovo

Lenkijoje – žinomas ir kitose Europos šalyse. Žiūrovui atskleidžiami totorių kultūros ypatumai, dėvint aksominis rūbus, sava kalba atliekant dainas, šokant tradicinius totorių šokius. Visa tai ir mes turėjome progą pamatyti.

Lietuvių mažumai koncerte atstovavo ir Punsko licėjaus moksleiviai, šokantys liaudiškų šokių grupėje „Šalčia“ (vad. Asta Pečiulienė). Jaunimas atliko „Gegužinės polką“.

Pakviesdami ukrainiečių ansamblį „Hiločka“ (vad. Irena Višenko) į sceną pirmiausia visi tylą pagerbėme karo aukas, linkėjome ukrainiečiams ištvermės ir stiprybės. Folkloro ansamblis „Hiločka“ veikia nuo 1996 m. Čeremchos kultūros centre. Ansamblį lanko vaikai ir jaunimas, besimokantys ukrainiečių kalbos Čeremchos darželyje ir mokykloje. Išgirdę ukrainietiškas dainas supratome, iš kur jie turi tiek ryžto, drąsos ir užsispyrimo... Vaikų ir jaunimo atliekamos dainos tiesiog drebino mūsų scenos skliautus. Kai uždainavo, rodos, net širdys sudrebėjo, su tokia vidine jėga ir ryžtu, kad iš šios tautos vertėtų daug ko pasimokyti. Ne veltui pasirodžius šiam ansamblui rusės plojo stovėdamos.

Po ukrainiečių scenoje išvydome mūsų kultūros namų jaunimo liaudiškų šokių grupę „Vyčiai“ (vad.

Suvalkų lietuvių ansamblis „Sūduva“ (vokalinė grupė)

A. Pečiulienė), kuri šelmiškai ir žaismingai pašoko „Galalių gegužinę“.

Rusių sentikių ansamblis „Riabina“ – pats „stabiliausias“ mūsų renginio svečias, atvykstantis visuomet, jei tik leidžia sveikata. Moterys dar prisimena tuos laikus, kai šis renginys vykdavo pilnoje žiūrovų mokyklos sporto salėje. Jos visada mielai sugrįžta į Punską, tik šiuose Tautinių ir etninių mažumų susitikimuose jautėsi neįprastai ir nedrąsiai dėl Rusijos karo veiksmų Ukrainoje. Scenoje „Riabinos“ moterys – puikios artistės. Jos padovanojo žiūrovams keletą tradicinių rusiškų dainų. Žiūrovai jas sutiko ir palydėjo garsiais plojimais.

Pirmą kartą susitikimuose koncertavo Suvalkų lietuviai, susibūrę į „Sūduvos“ ansamblį (vad. Arnoldas Vaznelis). Keletas jaunų žmonių a cappella padainavo dvi lietuvių liaudies dainas – sutartinę „Lylio lelijo“ ir „Tris dienas“. Tai ganėtinai jauna, bet labai sparčiai tobulėjanti ir darniai dainuojanti grupė.

Koncertą užbaigė baltarusiukai iš to paties Hainuvkos 2-ojo licėjaus, kur moksleiviai papildomai mokosi baltarusių kalbos. Jie ne tik dainuoja, bet ir nuo 2017 m. susibūrę į šokių grupę, kurią pavadino „Lavonicha“ (tai tradicinio baltarusių šokio pavadinimas). Vadovas – Volha Viluk. Taigi finalas buvo

dinamiškas, spalvingas ir efektyvus, kaip ir visas tautinių mažumų ansamblių koncertas.

Po pasirodymo visus vadovus su ansamblių atstovais pakvietėme į sceną, įteikėme padėkas, dovanėles. Ir dar susitikome prie vaišių stalo pasikalbėti, padainuoti. Išsiskirstėme su viltim, kad vėl po dvejų metų susitikime.

Ačiū tariame rėmėjai – Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai, kuri skyrė lėšų šiam renginiui.

Pasidžiaugti reikia, kad šis koncertas buvo jaunimo susitikimas. Dauguma ansamblių – trykštantys jaunatviška energija. Tai rodo, kad mūsų siekiai ir tikslai bus tęsiami ir išlaikyti. Džiaugiamės dalyviais. Kiek labiau neramina žiūrovų dalyvavimas renginiuose. Pastaruoju metu pastebime, kad į savų ansamblių koncertus

susirenka pilna salė, bet jeigu pasikviečiam meno kolektyvus iš svetur – kokio žanro jie bebūtų, žiūrovai jau vangiau ateina į koncertus, nedomina jų atvykstantys pas mus artistai. Taip, mano nuomone, skursta mūsų kultūra, mūsų dvasingumas, nemokame ir nenorime gerbti kitų žmonių siekių. Manychiau, tai blogas ženklas. Niekada anksčiau Punske to nėra buvę. Norėčiau ypač atkreipti tėvų dėmesį – atveskite savo vaikus į koncertus, mokytojų dėmesį – juk Jūs esate tautos žiedas... Rodykite mokiniams pavyzdį, ateiškite į mūsų renginius, skatinkite vaikus domėtis kultūriniais renginiais. Neįau viską iškeičiame į savo patogumą, televizoriaus ekraną ar internetą? Smagu, kad sugebate naršyti interneto platybėse ir kad dėl to pasaulis pasidaro atviras, bet gyvas kontaktas niekada neatstos virtualios bendrystės ir virtualių pojūčių, kuriuos išgyvename. Nieko nesmerkiu, juk visko gyvenime pasitaiko, visokių kliūčių būna. Tačiau tai signalas visai mūsų mažai bendruomenei. Juk mes patys sąmoningai braukiame iš savo gyvenimo tai, kas turėtų būti svarbu, kas kilnių mūsų dvasią ir duotų jai peno.

Ačiū visiems tiems, kuriems dar svarbus mūsų krašto kultūrinis gyvenimas, kurie ateidami į renginius rodo dėmesį mūsų darbams.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Baltarusių šokių ansamblis „Lavonicha“ iš Hainuvkos

Punsko moksleivių išvyka

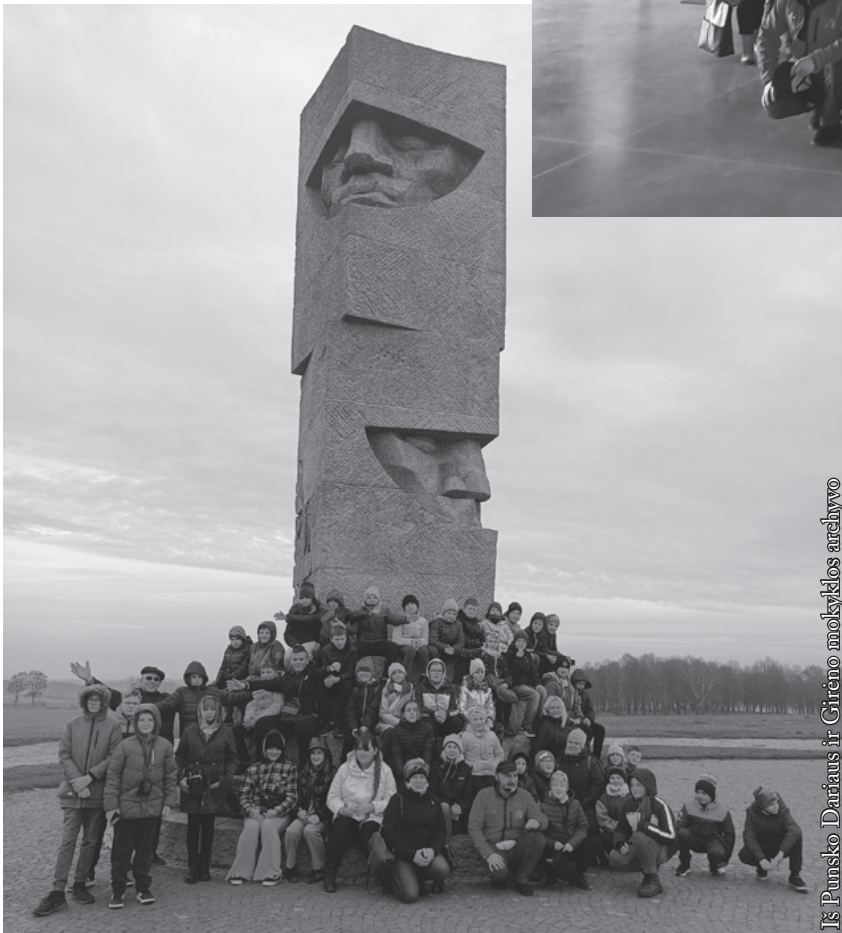
LUKAS IVOŠKA

Išvyka su klase lapkričio 9 d. buvo labai įdomi. Pirmiausia Olštino planetariume apžiūrėjome filmą apie kosmosą, galaktikas, žvaigždes ir planetas. Įsitaisę patogiose kėdėse, ramiai žiūrėjome į „dangų“ ir stebėjome visas planetas. Paskui buvome stiklo gamykloje Olštineke. Pamatėme, kaip gaminama paukštelius, sraiges, gėles ir burbulus iš stiklo. Tai reikia pamatyti, nes sunku įsivaizduoti, kaip iš lydyto stiklo galima padaryti tokius stebuklus. Stiklo gamyklos vadovė papasakojo mums, kokia temperatūra reikalinga

Iš Punsco Dariaus ir Girėno mokyklos archyvo

Ekskursijos dalyviai

Iš Punsco Dariaus ir Girėno mokyklos archyvo

Prie Žalgirio mūšio paminklo

papuošalams gaminti, kaip ir kokiais įrankiais tai daroma. Aš nusipirkau gražią gulbę.

Išvykos pabaigoje aplankėme Žalgirio mūšio vietą ir naujai atidarytą muziejų. Vaikštinėjome po laukus, kur taip seniai vyko Žalgirio mūšis ir tiek daug karių žuvo. Nusifotografavome prie paminklo. Pajuto me tikrą anų laikų dvasią. Muziejuje stebėjome Žalgirio mūšio akimirkas, matėme kardus, karių aprangą, vadų siluetus. O visą istoriją mums pristatė gidas.

Išvyka man patiko, nes galėjau pabendrauti su draugais, pamatyti tai, ko dar nebuvo matęs. Parsivežiau daug išpūdžių. Nors išvykome ankstų rytą, o grįžome vėlai, kelionė nepailgo. Tikiuosi, dar ne kartą pamatysiu įdomių dalykų ir patirsiu neužmirštamų išpūdžių.

Ar tai istorijos aneksija?

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Apie istorijos aneksiją kalbėdavo mano dėstytojas Vilniaus universitete, aptarinėdamas sudėtingus Lietuvos ir Lenkijos – nepriklausomų, savarankiškų valstybių – kūrimosi klausimus. Jo teigimu, ilgus dešimtmečius iki XX a. pradžios vyko įdomus procesas, kurio metu palaipsniui iš Lenkijos visuomenės sąmonės buvo trinama Abiejų Tautų Respublika ir liko tik Lenkijos Respublika (Rzeczpospolita Polska). Pasak jo, kalbant apie Lietuvą, buvo sukurta Vilniaus ir kitų jos žemių savinimosi ideologija. Dėstytojas teigė, kad lenkų istorinei minčiai rūpėjo Lietuvos prijungimas prie Lenkijos ne tik tiesiogine prasme, bet ir istorinėje atmintyje. Gal jis ir buvo teisus. Juk tai, kad Krokuvėje, Varšuvoje, Liubline ir kituose Lenkijos miestuose galima aptikti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) simbolius ar artefaktus (lot. arte – dirbtinai + factus – padarytas), dar nieko nereiškia. Lietuviai juos suvokia vienaip, o lenkai kitaip.

XIX amžiuje ir XX a. pradžioje susiformavo požiūris, kad visą buvusią LDK teritoriją reikėtų laikyti ne tik lenkų civilizacinės misijos erdve, bet ir lenkų civilizacijos dalimi. Iš čia kyla vadinamųjų „kresų“ fenomenas. XIX a. viduryje lenkų poetas Vincentas Polis (Wincenty Pol) parašė veikalą apie Ukrainos pietrytinę dalį ir ten puoselėjamas lenkų bajorų tradicijas. Tada jis net nenučiuokė, kad jo sukurtas kūrinys ir jame pavartotas „kresų“ apibrėžimas, praėjus keliems dešimtmečiams, Lenkijoje taps patriotizmo simboliu ir bus panaudotas žymiai platesne prasme.

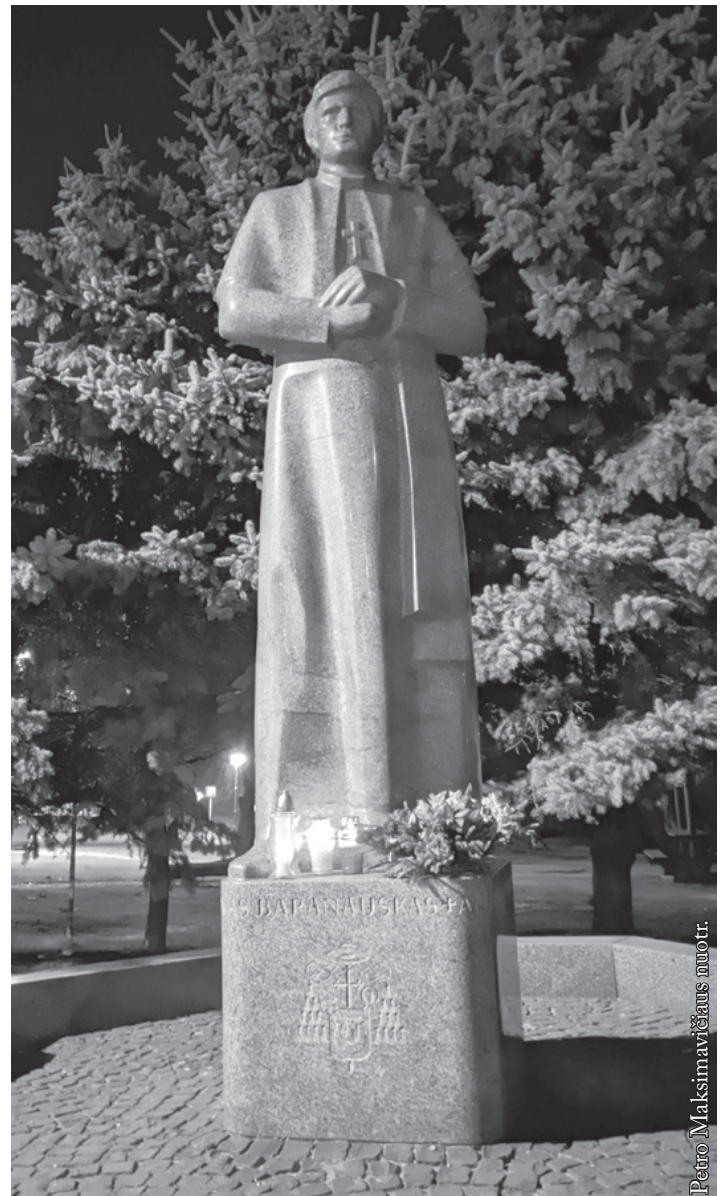
Įdomu, kad kalbant apie Lietuvos teritoriją šis apibūdinimas pradėtas dažniau vartoti tik po 1918 m. Beje, jis vartojamas ligi šiol, tačiau tai tema kitam straipsniui.

Lietuvių ryžtas atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę jos etnografinėse ribose neišvengiamai sukėlė konfliktą, nes griežtė dešimtmečiais besiformavusias nuostatas. Todėl šiandien vis dar girdime ano meto įvykių atgarsius. Juk teiginiai (nepaisant jų absurdiškumo), kad 1920 m. lietuviai kartu su bolševikais nevykusiai bandė okupuoti Lenkiją, vis dar kartojami, ypač regioninėje istoriografijoje, ir įrašomi įvairiose atminimo ar informacinėse lentose.

Ano meto įvykius palikime Lietuvos ir Lenkijos istorijos specialistams. Man rūpi kelias mintis parašyti apie vis dar tebesitęsiančią kovą dėl istorinės atminties Seinų krašte. Ji dar nesibaigė ir, matyt, ilgai nesibaigs. Anksčiau minėta „istorijos

aneksijos“ sąvoka šiuo atveju gal ir yra tinkama. Verta į tuos procesus pasižiūrėti iš arčiau.

Prieš tris dešimtmečius, kai Seinų lietuviai po ilgos pertraukos vėl pradėjo kalbėti apie paminklo Seinų vyskupui Antanui Baranauskui pastatymą mieste, kilo tam tikra

Antano Baranausko paminklas Seinuose

Petro Maksimavičiaus nuotr.

sumaištis. Kodėl? Todėl, kad Antanas Baranauskas buvo ne tik Seinų vyskupas, bet ir žymus lietuvių poetas, mokslininkas, intelektualas. Pirminėje paminklo ir jo aplinkos Seinuose sutvarkymo koncepcijoje nebuvo įrašo, kad A. Baranauskas būtų lietuvių poetas. Tik tuometinei Lenkijos lietuvių bendruomenės vadovybei, ypač dr. Broniui Mankauskui, tvirtai reikalaujant, tokį įrašą pavyko patalpinti kaip „priedą“ paminklą supančiame akmeniniame apvade.

A. Baranausko vyskupavimo Seinuose periodas lenkams, matyt, labai netrukdė, kadangi ir pačio A. Baranausko laikysena lietuvių atžvilgiu ne visuomet buvo tokia, kokios lietuvių tautinio atgimimo metu lietuviai tikėjosi. Kadangi jis Seinuose ėjo vyskupo pareigas, matant Vilniaus ir Varšuvos apsisprendimą galutinai išspręsti Seinuose besitęsiantį ginčą, buvo siūloma paminklą statyti bazilikos šventoriuje, bet... neperžengiant jo ribų. Pačioje pradžioje lietuviai galbūt visai neįvertino to, kad jų siūlymas Seinuose statyti paminklą A. Baranauskui bus aiškinamas kaip bandymas „pasisavinti“ krašto istoriją. Tuo metu į draugijos būstinę Seinuose beveik kiekvieną dieną ateidavo žurnalistai ir klausinėdavo, kodėl lietuviai taip užsispyrę dėl to Baranausko. LLD atstovai siūlydavo jiems pagalvoti, ar nevertėtų Seinuose įamžinti ir kitų Seinų vyskupijos ganytojų atminimą. Juk Seinų vyskupijos gyvavimo laikotarpis miestui buvo nepaprastai reikšmingas. Kita vertus, Seinų krašto istorijoje ir taip galima rasti daug įdomių, reikšmingų momentų. Tarkime, Seinus perpus dalijančios Seinos upės pavadinimo etimologiją reikėtų tyrinėti ir paaiškinti gyventojams, kad šis pavadinimas tikrai nieko bendro neturi su Marycha (arba kaip šiais laikais, bandant pritraukti daugiau turistų, sakoma – Marihuana). Tačiau tokie argumen-

tai žurnalistų nedomino. Jie atkakliai telkėsi į XX a. pradžios įvykius. Žinoma, deklaruodavo, kad visiškai pritaria tiems veiksmams, kurie suartintų lietuvių ir lenkų bendruomenes, skatintų bendradarbiavimą. Kas tokiems pasiūlymams anuomet ir šiandien galėtų prieštarauti?! Tačiau tuo pačiu primygtinai pabrėždavo, kad tai nuo lietuvių, o ne lenkų laikysenos priklausė. Anuo metu labai žinomas ir gerbiamas Lietuvoje ir Lenkijoje kultūrininkas ragino atsisakyti sumanymo statyti paminklą A. Baranauskui, kadangi, pasak jo, tai skatins nesantaiką tarp lietuvių ir lenkų.

Kodėl taip manė, ligi šiol nežinau, juolab kad praėjus daugeliui metų matyti, jog taip nenutiko. Vietoj paminklo Baranauskui siūlė Seinų centre pastatyti paminklą Lenkijos maršalui J. Pilsudskiui, kuris, pasak jo, labai mylėjo Lietuvą ir žymiai labiau ir ilgiau rūpinosi dviejų broliškų tautų likimu nei A. Baranauskas. Rodydamas Lietuvai ir lietuviams palankumą, paminklą A. Baranauskui siūlė statyti šalia statomų „Lietuvių namų“, bet jokių būdu ne

Adomo Mickevičiaus paminklas Vilniuje

miestelio centre.

Seinuose tuo metu kilo atgimusios Lietuvos simbolis – „Lietuvių namai“, ėjo kalbos apie lietuviškos mokyklos kūrimą, o gal net mokyklos pastato statybą. Ar tai buvo laikoma bandymu primesti savąjį istorijos pasakojimą? Šiandien esu įsitikinęs, kad tuo metu Seinų visuomenė taip buvo nuteikiama, ir tai buvo sąmoningas veikimas. Dalis jos gal visai nuoširdžiai patikėjo, kad lietuviai greit pradės dominuoti viešojoje

erdvėje, reikalaus dvikalbių gatvių pavadinimų, kultūrinės autonomijos, ir taip nebeliks vietos lenkiškumui. Gynybos pozicijų įtvirtinimas nieko gero nežadėjo, o „kontrpuolimas“, kuris pasižymėjo vadinamųjų Seinų sukilimo ar Nemuno mūšio idealizavimu, paminklų Seinuose, Berznyke, Krasnapolyje ar Gibuose statymu, sugriovė tam tikrą istorinės praeities pažinimo ir didžiavimosi ja harmoniją. Norisi pasakyti, kad sulaukus XXI a. pirmųjų dienų Seinų istorija vis dar suko ratus aplink 1919–1920 metų įvykius.

Pasižiūrėkime į šalį. Įvažiuojant į Punską mus pasitinka sveikinimo užrašai, o prie savivaldybės – šv. Petro atvaizdas. Augustavas, dar neprivažiavus pirmojo šviesoforo, kviečia į karaliaus Žygimanto Augusto vardu pavadintą aikštę. Suvalkai taip pat neužmiršo savo įkūrėjų – vienuolių kamaldulių šv. Romualdo ir šv. Rocho. Prie įvažiavimo į miestą pastatė jiems paminklą. Žinoma, šiose vietovėse rasime taip pat XX a. pradžios simbolių, tačiau jie nedominuoja viešojoje erdvėje. Miestelių ir miestų, kurie pasitelkia visus įmanomus būdus pristatyti jų ištakas menančią istoriją, labai daug. Tuo tarpu Seinuose atvykstančius iš Suvalkų ar Lazdijų pasitinka Seinų sukilimo ir Nemuno mūšio vardais pavadintos žiedinės sankryžos. Prie Gibų ir Seinų bažnyčių ar klebonijų stūkso simboliniai valstybinę sieną žymintys pasienio stulpai (tarpukario karinių dalinių ženklai). Prie Krasnapolio bažnyčios pastatytas paminklas, primenantis 1920 m. įvykius. Berznyko bažnyčios teritoriją neseniai papuošė vadinamojo Nemuno mūšio 1920 m. įvykiams įamžinti atminimo lenta. Seinuose ruošiamasi įamžinti 1919 m. kovų šiame mieste dalyvio, iš Varšuvos deleguoto ir čia žuvusio karininko, atminimą.

Gerai, kad sulaukėme laikų, kai Seinuose jau nesigirdi apie

rimtesnius konfliktus etniniu pagrindu, nematyti užgauliojančių užrašų ant pastatų sienų. Galime laisvai diskutuoti mūsų bendros istorijos klausimais, kelti net pačius keisčiausius klausimus, rašyti ir priminti, kad Seinų arba Berznyko istorija neprasidėjo 1919 metais. Lenkijos karalienės ir Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Bonos Sforcos matininkai turbūt karstuose vartosi išgirdę, kad dar ne metas priminti, jog XVI amžiuje vykdant valakų (žemės) reformą Berznykas (Beržininkai) tapo pirmuoju mūsų

*Sulaukus XXI a. pirmųjų dienų
Seinų istorija vis dar suko ratus
aplink 1919–1920 metų įvykius.*

regione (karališkuoju) miestu, o visai šalia dar esą kadaise strateginę reikšmę turėjusio vadinamojo caro plento likučiai. Juk būtent čia mūsų žmonės pamatė pirmuosius arklių netraukiamus vežimus (automobilius).

O ką kalbėti apie pačius Seinus... Nors iš Vilniaus atvykę dominikonai per du amžius pridarė nemažai žalos, lenkindami aplinkinius lietuviškus kaimus, jų nuveiktų darbų, keliant Seinų ekonominį augimą, švietimą, ar pastatyto didingo vienuolyno, kuris vėliau tarnavo įvairiems tikslams, nepastebėti negalime. Jie dar lieka užmiršti. Gal kai kas samprotauja, kad pradėjus krapštytis istorijos kloduose gali atsiverti Pandoros skrynia. Tai tik senovės graikų mitas. Taip nenutiks. Tačiau jei joje tikrai yra sukauptos žmonių nuoskaudos, nelaimės ar svajonės, gal kaip tik verta kuo greičiau ją pravėdinti ir pradėti naują, geresnį gyvenimą? Tam reikia laiko ir kantrybės.

Pabaigoje noriu priminti vieną idėją, kurią puoselėjo buvęs LR konsulato Seinuose vadovas V. Stankevič. Jis buvo giliai įsitikinęs, jog lietuviai Seinuose turi kuo skubiau

kurti muziejų, kad vietos gyventojams parodytų lietuvių įnašą į šio krašto praeitį ir dabartį. Sakė, kad Punsko muziejų poveikis nebuvo ir niekada nebus toks reikšmingas, koks galėtų būti Seinuose. Ir tai būtų naudinga tiek lietuviams, tiek lenkams. „Lietuviškos menės“ įkūrimas 2018 m. Seinų dominikonų vienuolyne arba buvusioje Seinų kunigų seminarijoje turėjo būti šio proceso pradžia. Vienuolyno rūmai šiuo metu remontuojami. Dar neaišku, kada tas remontas baigsis ir kokia bus rūmų paskirtis. Todėl ir „Lietuviška menė“ kol kas nepasiekama. Tačiau tuo metu, kai dar nebuvo pradėtas pastato kapitalinis remontas, V. Stankevič teigė, kad svarbu peržengti tik vieną paprastą psichologinę ribą – kuo daž-

niau eiti į tą lietuvių bendruomenės prašymu ir Lietuvos lėšomis įkurtą menę kaip į savo namus. Rengti joje ne tik aukšto meninio lygio parodas, bet visų pirma organizuoti mokiniams pamokas, eksponuoti jų kūrybą, kviešti lenkiškų mokyklų mokytojus ir mokinius pažinti lietuviškų mokyklų ar kultūros namų šventadienius ir šiokiadienius. Man atrodo, kad jis buvo teisus. Šiandien einame prie A. Baranausko paminklo Seinuose neprašydami leidimo ar tarpininkavimo. Lietuvos valstybės dienos proga giedame „Tautišką giesmę“, kada tik norime – dedame gėles ir tvarkome paminklo aplinką. Seinų gyventojai su tuo jau seniai susitaikė, ir atrodo, kad nejaučia jokio pavojaus savo tapatybei. Menėje jau eksponuotos kelios parodos, vyko Poezijos pavasario renginiai, lankėsi joje mūsų mokyklų mokiniai, turistai. Reikia tikėti, kad netolimoje ateityje ji padės įgyvendinti tuos tikslus, kuriems ir buvo įkurta.

Suvalkų trikampio išeiviai Kanadoje

VYTAUTAS PEČIULIS

Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ š. m. 21 nr.

Kai žlugo socialistinė sistema ir Rytų bloko valstybės tapo nepriklausomos, 1990 m. rugsėjo pradžioje Kanada lengvatas atšaukė. Būdami Kanadoje atvykę su turistu viza negalėjo vietoje tvarkytis pasilikimo dokumentų. Advokatai už nemažą atlyginimą tvarkydavo dokumentus, sudarę sutartį su Kanados ir Amerikos valdžia. Nuvykdamo vienai dienai į Ameriką, į artimiausią Kanados konsulatą, ir ten pateikdavo paraišką emigracijai į Kanadą. Pripažinus teisę nuolat apsigyventi, reikėdavo nuvykti prie valstybinės sienos, kur konsulato pareigūnas atnešdavo dokumentus. Kanados emigracijos reikalus tvarkantys pareigūnai patvirtindavo atvykimą nuolat gyventi. Tokia tvarka pasinaudojo nemažai mūsų kraštiečių ir asmenų iš Lietuvos.

Pradedant naują gyvenimą, sunku buvo gauti darbą su geresniu atlyginimu. Vyrai, dirbdami pas kitus statybininkus, pramokę specialybės ir supratę verslo subtilybes, išdrįso patys imtis namų atnaujinimo verslo. Ne vienas remontuoja arba perstato namus. Vienas asmuo perka senesnius namus su tinkamu sklypu, kur galima pastatyti didesnę pastatą. Dalį nugriauna ir pastato daug didesnę namą. Paskui parduoda ir gauna nemažą pelną. Dėl to jau turi didelį vasarnamį, du savo lėktuvus ir nuosavą plotą, kur laikomi lėktuvai ir mokoma skraidyti. Sūnus baigęs lakūnų mokyklą ir dabar su tėvu, taip pat lakūnu, moko kitus skraidyti. Tai tik pradžia verslo. Numatoma jį plėsti.

Keletas asmenų deda granito plokštes virtuvėje ir prausykloje. Paplitusi mada įrengti virtuvės viduryje vadinamąją salą su spintelėmis ir stalčiais viskam sudėti. Tai labai praktiška, nes

atstoja stalą. Be to, akmeninį paviršių patogiau valyti ir jis nekeičia išvaizdos. Keli mūsų kraštiečiai verčiasi granito verslu. Prasigyvenę perka namus, vasarnamius ir kitką, kas leidžia patogiai gyventi. Vienas kraštiečių atvykęs įsidarbino pas lietuvių spaustuvių. Vėliau ją iš savininko nupirko ir pats sėkmingai verčiasi. Yra taip pat du nekilnojamojo turto agentai, parduvinėjantys namus.

Apsigyvenus didesniai būriai kraštiečių, padaugėjo ir atvykstančiųjų apsilankyti pas savo artimuosius. Yra tokių, kurie daug kartų lankėsi, ypač tėvai. Prieš daugelį metų, kai rečiau lankydavosi, o kraštiečių buvo mažiau, išvykstantiems buvo rengiamos išleistuvės, į kurias sueidavo daugiausia punskiečiai. Padaugėjus atvykstančiųjų, tokios išleistuvės surengia tik artimieji. Siaučiant koronaviruso pandemijai, viešnagių ir suėjimų buvę mažiau.

Vestuvėse dalyvauja arti dviejų šimtų žmonių, krikštynose perpus mažiau. Ir vienoje, ir kitoje šventėje daugumą sudaro trikampiečiai. Prieš vestuves jaunajai surengiamas mergvakaris. Į vestuves pakviestos moterys, vadinamos rengėjomis, pakviečia viešnių. Surenkama pinigų, už kuriuos nuperkamos reikalingiausios dovanos šeimos gyvenimo pradžia. Rengėjos paruošia vaises visoms, dalyvaujančioms renginyje. Mergvakariai dėl didelio dalyvių skaičiaus vyksta parapijos salėje. Mažesniu mastu pabroliai sukviečia vyrus bernvakariui, kuriuo pagerbia jaunąjį,

Punskiečių Antano Zimnicko ir Stasės Malinauskaitės vestuvės

Vytauto ir Irenos Pečiulių 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktis. Po mišių šventovėje. Dešinėje vienodai apsirengęs parapijos choras, giedojęs jubiliejinėse mišiose (pusė choristų yra punskiečiai)

besiruošiantį naujam gyvenimui. Bernvakariai vyksta kieno nors namuose, bet pastaraisiais laikais vyrų renkasi bare arba restorane. Pagal kanadietišką paprotį besilaukiančiai būsimai mamai moterys surengia „gandrines“, kuriose dalyvauja giminės moterys ir draugės. Taip pagerbiama būsimoji mama ir įteikiamos dovanos būsimam naujagimiui. Visomis progomis dalyvauja dauguma mūsų kraštiečių ir artimi pažįstami, nepritrūksta lietuviškų papročių.

Jau daug metų kiekvieną vasarą skautų stovykloje „Romuva“ pasibaigus skautų stovyklavimui trikampiečių organizacija rengia šeimų stovyklą. Pradžioje ji truko dvi savaites, vėliau – vieną. Stovykla esanti pustrečio šimto kilometrų į šiaurę nuo Toronto, ežero pakrantėje. Dauguma stovyklautojų – trikampiečių šeimos, tačiau pasitaiko ir Kanadoje gyvenančių asmenų iš Lietuvos. Atvyksta taip pat apsigyvenusieji Amerikoje ir turintys ryšį su Punsco kraštu. Mėgstantys žvejoti daug žvejoja, o kiti poilsiauja gamtoje. Kai pagaunama žuvis, kepama ir verdama žuvienė visiems pasivaišinti. Vakaris prie laužo atliekamos programos ir daug dainuojama. Maistą gaminasi

patys stovyklautojai, sudarę grupes po keletą šeimų. Vieną dieną yra surengiama talka tvarkyti stovyklos pastatus ir aplinką. Tą dieną stovyklaujančios šeiminkės visiems, kurie dalyvauja talkoje, iškepa kugelio. Stovyklai baigiantis, savaitgalį, atvyksta kunigas laikyti mišias. Popietę surengiama gegužinė su ant grilio kepamu maistu. Savaitgaliui atvyksta daugiau dalyvių lietuviškai pabendrauti. Esant netinkamam orui bendraujama salėje.

Pradėjus siautėti COVID-19, dvejus metus stovyklos nebuvo. Sušvelnėjus suvaržymams 2022-aisiais po dvejų metų pertraukos ji atgaivinta. Pabandyta stovyklauti dvi savaites, tačiau antrąją stovyklautojų labai sumažėjo. Pasirodo, vienos savaitės visiškai užtenka.

Prieš pandemiją kiekvienų metų vasarą, vieną sekmadienio popietę, buvo surengiama gegužinė. Miesto pakraštyje, prie upės esančiame parke, aikštelėje tarp medžių, bendraujama prie suneštų vaisių. Vaikams suorganizuojami žaidimai, o vyresnieji pasikalba, padainuoja. Pandemijos laikotarpiu ir 2022 m. vasarą išvyka į parką nebuvo surengta. Tikimasi, kad ateityje gegužinė

vėl vyks. Taip pat prieš pandemiją kasmet rengti rudens šokiai 2022 m. vėl įvyko. Pamažu atgaivinama organizacijos veikla. Nepailstamai veikia SKLIS pirmininkas Pranas Vilkelis, organizuodamas poilsio stovyklą, rengdamas gegužinę ir rudens šokius.

Pirmųjų atvykėlių iš Suvalkų trikampio ma-

žėja. Pirmoji ateivių banga buvo labai gausi, tačiau gyvųjų likę nedaug. Dauguma jų neturėjo net viso pradinio išsilavinimo. Vėlesni atvykėliai įvairiai išsilavinę, baigę licėjų ir aukštuosius mokslus. Tarp iš Punsco krašto kilusiųjų yra gydytojas, ekonomikos daktaras ir kitų profesijų atstovai. Kartais išgirstama, kad mes buvom pradžiamoksliai, o jie visi mokytai. Yra vienuolė seselė Teresė Lukošavičiūtė, anksčiau tarnavusi lietuvių seselių vienuolyno vaikų darželyje. Darželiui nustojus veikti ir lietuviams vienuolėms iš Toronto išsikėlus, ji išvyko į kanadiečių vienuolyną kažkur Kanados rytuose. Yra punskietis, oblatų vienuolis kun. Valdas Antanas Degutis, prieš daugelį metų atsiųstas patarnauti lenkų parapijose. Kai buvo Manitobos provincijoje, Vinipege, mirus lietuviui kunigui, kurį laiką laikydavo mišias lietuvių parapijoje. Pastaruoju metu apaštalauja Ontarijo provincijoje, lenkų parapijoje. Retkarčiais atvyksta į Anapilio parapijos šventę sakyti pamokslą ir susitinka su kraštiečiais. Prieš daugelį metų rekolekcijoms buvo atvykęs kunigas Bronislovas Kuculis.

(Bus daugiau)

Leidykloje

Eglė: Labas! Ko tokia uždususi? Nejaugi bėgai?

Živilė: Sveika! Būtent. Nežinau, kodėl iš ryto laikas bėga greičiau negu vakare... O nenoriu *pastoviai* vėluoti į darbą.

Eglė: Aš tave *pilnai* suprantu. Pati iš ryto vos *išsidarau*.

Živilė: Tai ką šiandien veiksime? Ką skubiausiai reikia padaryti?

Eglė: *Pirmoje eilėje* turime paruošti spausdinti Gražinos Petronevičiūtės knygėlę. Ji daug metų rinko įdomius *išsireiškimus* ir sumanė juos išleisti. Redakciniame puslapyje būtinai reikia įrašyti *sponsorų* pavardes.

Živilė: Gerai. Jau jungiu kompiuterį.

Eglė: O ar matei, kad mūsų straipsniai apie jaunimą jau *patalpinti* „Dzūkijos žinių“ 4 numeryje ir tinklalapyje?

Živilė: Taip? Ne, dar nemačiau. Puiku! Aš *skaitau*, kad tie straipsniai vertingi. Ne vienam bus įdomu pasiskaityti, kas *įtakoja* jaunų žmonių pasaulėžiūrą, kam rūpi jų *gerbūvis*.

Eglė: Aš dar norėčiau pateikti tai pačiai redakcijai žinutę apie mūsų krepšininkus. Juk šie šaunuoliai praėjusį savaitgalį vėl laimėjo *abi* varžybas su daug stipresnėmis komandomis.

BIRUTĖ BURDINAITĖ-OŁÓW

Živilė: Gera mintis. Klausyk. Kol atsimenu, surašykim lapelyje, ko artimiausiu metu reikia nusipirkti, ir pakabinkim ant *korco* lentos.

Eglė: Vardyk. Aš rašysiu.

Živilė: Reikia kelių *permanentinių markerių*, *spinačių*, mažų *grafkių*, *segregatorių* ir *košulkių*. Gal dar kopijavimo popieriaus.

Eglė: Popieriaus dar nemažai turim. O gal kokių gražių *zakladkių*?

Živilė: Gerai. „Saulutėje“ mačiau labai gražių ir nebrangių.

***

Prieveiksmis *pastoviai* nevartotinas reikšme „nuolat, nuolatos“, pvz.: *Nenoriu pastoviai (nuolat) vėluoti į darbą. Tas reiškinys pastoviai (nuolat) kartojasi. Pastoviai* gali būti vartojamas reikšme „nekintamai, vienodai“. Plg.: *Pastoviai laikosi savo nuomonės* (kitaip – *Laikosi pastovios nuomonės*, t. y. nuomonės nekeičia) ir *Nuolat išsako savo nuomonę* (t. y. dažnai išsako savo nuomonę, linkęs išsakyti nuomonę).

Pilnai netinka tomis reikšmėmis, kuriomis nevartojamas būdvardis „pilnas“: *Aš tave pilnai (visiškai) suprantu. Juozas pilnai (visiškai) sutiko su mokytojos nuomone.*

Išsidaryti pažodžiui išverstas iš lenkų kalbos „wyrabiac się“. Vietoj jo vartotinas veiksmažodis *suspėti*, pvz.: *Pati iš ryto vos išsidarau (suspėju).*

Vietininkas nevartotinas veiksmo laikui reikšti, pvz.: *Pirmoje eilėje (Pirmiausia; Pradžioje) nusiplaukite rankas.*

Išsireiškimas ir gerbūvis – neteiktini vertiniai. Vietoj išsireiškimo vartotini **posakis, pasakymas**, pvz.: *Autorius parinko gražių išsireiškimų (posakių)*. Tokie pikti išsireiškimai (**žodžiai, pasakymai**) tikrai nevienija žmonių. O vietoj gerbūvio reiktų vartoti **gerovę**, pvz.: *Privalome daugiau rūpintis moterų gerbūviu (gerove)*.

Talpinti nevartojamas reikšme „dėti, spausdinti (pvz., laikraštyje)“. Šis žodis reiškia „daryti, kad tilptų“, pvz.: *Javus talpinome į kluoną*. Taigi straipsnis ne *patalpintas laikraštyje, tinklalapyje*, bet *išspausdintas laikraštyje (įdėtas į laikraštį), paskelbtas, skelbiamas tinklalapyje, įdėtas į tinklalapį* ir pan.

Veiksmažodis *skaityti* nevartotinas reikšme „manyti, būti tam tikros nuomonės, būti įsitikinusiam, -iai“, pvz.: *Aš skaitau (manau), kad tie straipsniai vertingi*.

Neteiktinas vartoti žodis *įtakoti* turi ne vieną pakaitą. Tai: **atsiliepti, paveikti, veikti, formuoti, daryti įtaką, turėti įtaką (įtakos), daryti poveikį, lemti, palikti pėdsaką**, pvz.: *Kiekvienoje šalyje darbo užmokesčio dydį įtakoja skirtingi veiksniai (lemia skirtingi veiksniai; darbo užmokesčio dydis priklauso nuo skirtingų veiksnių)*. *Kas įtakoja (formuoja) jaunų žmonių pasaulėžiūrą? Valdžia siekia įtakoti laisvąją spaudą (paveikti laisvąją spaudą, daryti įtaką laisvajai spaudai)*.

Įvardžio *abu, abi* formos nevartotinos su daugiskaitiniais (t. y. turinčiais tik daugiskaitinę formą) daiktavardžiais, pvz.: *Laimėjome abi (abejas) varžybas*.

Dialoge pavartota ir keletas svetimybų. Jų lietuviški atitikmenys: *sponsorius* – **rėmėjas, šelpėjas, mecenatas, korkas** – **kamštis** (taigi ne *korko*, o **kamštinė** lenta), *permanentinis markeris* – **atsparusis žymeklis, spinačius** – **sąvaržėlė, grafkė** – **žiogelis**, *segregatorius* – **segtuvas, košulkė** – **įmautė, zakladkė** – **skirtukas**.

JATWEZENORUM

JOTVINGIŲ KRAŠTAS

2022 m. gruodžio 10 d.

Punsko valsčiaus svetainėje (A. Mickiewicza g. 23)

VYKYS TARPTAUTINĖ ISTORIJS PAVELDO KONFERENCIJA IR
„JOTVINGIŲ KRAŠTO“ METRAŠČIO
14 TOMO PRISTATYMAS

8.40 val. – dalyvių registracija
9.00 val. – konferencijos pradžia
9.05 val. – meninė programa

I DALIS

Pranešimai:

9.20 val. – Juozas Sigitas Paransevičius *Iš lietuvių švietimo istorijos*
9.40 val. – Gintaras Lučinskas *Lietuvių ekonominė ir politinė emigracija prieš Antrąjį pasaulinį karą ir po jo*
10.00 val. – Prof. Stanislovas Sajauskas *Lietuvos numizmatikos tyrimai. XIV a.*

10.20 val. – Kavos pertrauka

II DALIS

Naujų knygų pristatymai:

Nuo 10.40 val.

- Kęstutis Subačius *Sūduva. 2010–2022 istorijos paveldo metraščio straipsnių rinktinė*
- Rita Pauliukaitienė *Bajorai Bartoševičiai – Lietuvos laisvės gynėjai, Birštono krašto kūrėjai*
- Algimantas Katilius *Kunigas Jonas Totoraitis*
- XXVII knygos mėgėjų metraštis. VII

12.20 val. – Jurgio Krikščiūno-Rimvydo ir jo adjunto Vytauto Prabulio-Žaibo pagerbimas žuvimo vietoje Šlynakiemyje

PUNSKO „AUŠROS“ LEIDYKLA

PUNSKO „AUŠROS“ LEIDYKLA

Įmonė EMISKAR

Vitas Pečiulis
Mokyklos g. 35
16-515 Punskas

Kokybiškai ir greitai montuojame oro kondicionierius bei šilumos siurblius. Parenkame reikiamą kondicionierių/šilumos siurblių bei užtikriname konkurencingas kainas.

Tel. 502 026 107
emiskar@op.pl

Pagal klebono Č. Bagano skelbimą Anei K. ir Danutei K. įmokėta 1320 zł klebono Antano Šuminsko antkapiai atnaujinti. Š. m. spalio 30 ir lapkričio 1 d. rinkliavų metu surinkta 2725 zł klebono A. Šuminsko antkapiai ir 5035 zł kapinių tvarkymui. Nuoširdžiai dėkojame geros valios žmonėms, jaunimui, kuris mums talkino, tėvams, kurie pratina jauną kartą geriems darbams.

Dėkojame Onutei U. ir Danutei V. už patvarkymą kapų moterėlių, kurios nepaliko įpėdinių, o turtą paveldėję giminaičiai seniai jas užmiršo. Ačiū Vitui G. už patvarkymą senų kryžių su meniškais kalvių dirbiniais, rūpintojėliais, kurie primena darbščias kalvių rankas. Skatinam ir kitus parapijiečius prisidėti prie bendro darbo. Tegul kapinėse pasilieka ir seni kryžiai kaip lietuvių meno paveldas. Kiniški antkapiai yra patogūs, nereikia net gėlių sodinti, bet tai ne mūsų menas. Kiekvienas patvarkytas kampelis liudija apie mus. Mat darbas kaip druska – neduoda sugesti.

*Su pagarba
„Carito“ nariai*

DĖKOJU!

Labai nuoširdžiai dėkoju Valinčių kaimo seniūnui Valentui Bendoriui, kad taip gražiai subūrė į talką patvarkyti kaimo kryžiaus aplinką ir surinkti lapus prieš Visus šventuosius. Po darbo visi su juo prie kryžiaus pasikalbėjome, ką veiksime toliau. Aš labai stebėjau, kad seniūnui paprašius į talką atėjo jauni, išsilavinę žmonės. Nuoširdžiai ačiū.

Tuo pačiu noriu padėkoti tiems žmonėms, kurie iki šiolei rūpinosi kaimo kryžiumi ir paminklais bei jų aplinka, nupjauzdavo žolę ir nupūsdavo lapus. Ačiū tiems, kurie žiebė žvakes, dėjo gėles (nesvarbu, ar gyvas, ar dirbtines) – buvo labai gražu. Gal ne visi tai pastebėjo.

Kaip sakė Punsko parapijos vikaras Povilas Slaminis, prie kryžiaus einame ne tuščiomis: ar prašyti, ar padėkoti, ar gal su liūdesiu ir gailėsčiu širdyje skausmo ašaras išlieti... Aš vieno Jūsų prašau, Valinčių kaimo žmonės – netapkim kieti, šalti, šiurkštūs ir abejingi, neapleiskim kryžių ir paminklų.

Ačiū seniūnui Valentui Bendoriui ir visiems Valinčių kaimo žmonėms. Turiu viltį, kad kryžiais ir paminklais bus rūpinamasi ir toliau, kai mūsų, vyresniųjų, nebeliks. Be Dievo ir kryžiaus nėra gyvenimo, ateities ir mirties.

OSTIJOS LAUŽIMAS

*Tu pats Švenčiausią Duoną – savo Kūną
Sulaužęs mokiniams išdalina.
Ir taip lig šiolei Mišiose vis būna –
Vis laužo Duoną Viešpaties tarnai.*

*Vėl susijungia Tavo Kūnas, Kraujas,
Nes Tu Gyvoji Duona mums esi.
Ir pildos Tavo Testamentas Naujas,
Kai šitą Duoną valgome visi.*

*Ir tos mažytės Ostijos dalelės
Į mūsų širdis tyliai nusileis.
Kiekvienoje – Jis visas, Visagalis,
Kiekvieną gaubs malonės spinduliais.*

*Prie vieno stalo, iš vienos taurės –
Kaip žmogus žmogui meilės neturės.*

Labai norėjau, kad šios eilės, mano išlaikytos 60 metų, atgimtų žmonių lūpose ir akyse.

Padėkos žodžius tarianti Teresė Janušonienė iš Valinčių

PARDUODU

šalto spaudimo natūralų
rapsų aliejų
litrinės talpos buteliuose.

Teirautis tel.
+48 792 202 773.

Nuoširdžiai užjaučiame Lenkijos
lietuvių etninės kultūros draugijos
narę, ilgalaikę valdybos atstovę Ni-
jolę Balčiūniene dėl dukters Gabijos
netekties.

LLEKD valdyba

*Jus palietė tamsa ranka vėsia,
Dabar jokia užuojauta neguodžia,
Nebent viltis, kad neišnyks dvasia,
Kad liks darbai, sumanymai ir žodžiai...*

Gerbiama Nijolė Balčiūniene, priimkite nuošir-
džiausius užuojautos žodžius dėl mylimos dukros
Gabijos mirties.

**Lenkijos lietuvių draugijos valdyba
ir „Aušros“ redakcija**

2022 m. lapkričio 29 d.
mirė mūsų mylima mama, močiutė, promočiutė
A. A. ANELĖ PUNIŠKIENĖ
iš Burbiškių.

Nuoširdžiai dėkojame giminėms, kaimynams, pažįstamiems
ir visiems artimiesiems už pagalbą, užuojautos žodžius, aukas
bei Velionės palydėjimą į amžinojo poilsio vietą. Ačiū giesmi-
ninkams už gražias giesmes bei kunigams už maldą. Šių metų
gruodžio 4 d. 10 val. Smalėnų bažnyčioje bus atnašaujamos mi-
šios už laidotuvių dalyvius.

Dukra ir sūnūs su šeimomis

Prieš prasidedant Lenkijos lietuvių draugijos
jubiliejui Suvalkų lietuvių „Ančios“ dainininkė
Vanda Račienė nualpo. Deja, pasirodė, kad tai
rimta liga ir medikams nepavyko jai padėti. Grei-
tajai bevežant į Suvalkų ligoninę ji mirė. Ne tik
suvalkiečius sukrėtė ši žinia, bet ir visus dalyva-
vusius Lenkijos lietuvių draugijos jubiliejiniame
renginyje.

Reiškiame nuoširdžią užuojautą velionės **Van-
dos Račienės** artimiesiems, suvalkiečiams, ypač
Suvalkų skyriaus ansamblio „Ančia“ dalyviams.

Lenkijos lietuvių draugija

**GERBIAMI
PRENUMERATORIAI!**

*Nebūkite abejingi –
prenumeruokite „Aušrą“,
„Suvalkietį“ ir „Aušrelę“!*

Galima atvykti į redakciją Punkske
arba Lenkijos lietuvių draugijos
būstinę Seinuose ar užsiprenume-
ruoti pavedimu į banko sąskaitą
(numeris pateikiamas paskutinia-
me žurnalo viršelyje), nurodant, už
kurį leidinį mokama.

**LIETUVIŠKŲ LEIDINIŲ 2023 M.
PRENUMERATOS KAINOS**

Šalis	Laikotarpis	Aušra	Aušrelė	Suvalkietis
Lenkija	metai	48	12	8
	pusmetis	24	6	4
	ketvirtis	12	-	2
Užsienio šalys (nepirmenybiniu paštu)	metai	100	30	30
	pusmetis	50	15	15
	ketvirtis	25	-	7,5
Užsienio šalys (pirmenybiniu paštu)	metai	140	50	50
	pusmetis	70	25	25
	ketvirtis	35	-	12,5

Lietuvos žiniasklaida

2022 11 11–27

Apie įtampą Seime tarp Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) frakcijos nario, Biudžeto ir finansų komiteto (BFK) pirmininko Mykolo Majausko ir premjerės Ingridos Šimonytės rašyta ankstesnėje apžvalgoje. Priminsime: kibirkštys atsirado svarstant kitų metų biudžeto projektą, kai M. Majauskas, nesuderinęs su Vyriausybe, ko reikalavo partijos prezidiumas, siūlė neribotai pratęsti pridėtinės vertės mokesčio (PVM) lengvatą restoranams, kultūros ir sporto veiklai, nors ministrų kabinetas tai daryti siūlė tik pirmąjį 2023-ųjų pusmetį.

Seime vykstant svarstymui dėl PVM įstatymo pakeitimų, buvo priarta ne M. Majauskui, o I. Šimonytei: 9 proc. PVM tarifą maitinimo įstaigoms, sporto klubams ir atlikėjų paslaugoms taikyti pirmąjį kitų metų pusmetį. Įdomu, kad iš valdančiosios koalicijos prieš premjerės siūlymą balsavo vienintelis M. Majauskas.

Kaip rašė portalas lrytas.lt, konservatorių frakcijos seniūnė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė tikino, kad „BFK pirmininko M. Majausko sprendimo balsuoti prieš PVM įstatymo pakeitimus frakcija neketina ignoruoti“. Vis dėlto balsuojant dėl 2023 metų biudžeto konservatorių ir I. Šimonytės laukė, anot žiniasklaidos, akibrokštas: priarta ne Vyriausybės, o konservatorių partnerių valdančiojoje koalicijoje – Laisvės partijos siūlymui PVM lengvatą maitinimo sektoriui pratęsti iki 2023 metų pabaigos. Įdomu, kad prieš Vyriausybę stojusiai Laisvės partijai vadovauja ekonomikos ir inovacijų ministrė Aušrinė Armonaitė. Laisvės frakciją, o ne Vyriausybę palaikė ir du konservatoriai, iš kurių vienas buvo M. Majauskas.

Tai BFK vadovui nieko gero nežadėjo. TS-LKD pirmininkas Gabrielius Landsbergis po balsavimo žurnalistams sakė, jog Laisvės frakcijos, o ne Vyriausybės poziciją palaikiusiems konservatoriams gresia šalinimas iš partijos ir pareigų komitetuose.

M. Majauskas, anot portalo lrytas.lt, sakė negirdintis dalykinių argumentų, kodėl turėtų trauktis. „Jei bus priimti priežiūros institucijų, partijos, partijos vadovybės, G. Landsbergio sprendimai, tuomet juos racionaliai vertinsiu ir priimsiu atitinkamus sprendimus“, – dėstė M. Majauskas.

Kitą dieną po tokių netikėtų ir nemalonių „siurprizų“ susirinkęs TS-LKD prezidiumas (jam priklausė ir M. Majauskas, bet jis posėdyje nedalyvavo) nusprendė, kad bus skiriamas naujas BFK pirmininkas, t. y. M. Majauskas netenka pareigų. G. Landsbergis žiniasklaidai sakė, kad dėl tolesnių sprendimų, pavyzdžiui, ar šalinti M. Majauską iš partijos, spręs TS-LKD priežiūros komitetas. Jame bus diskutuojama ir dėl baudmės „prieš“ Vyriausybės siūlymą balsavusiam Mindaugui Skritulskui. Žinant, kiek kritikos iš bendrapartiečių per pastaruosius mėnesius teko M. Majauskui, labai tikėtinas pats griežčiausias TS-LKD priežiūros komiteto sprendimas.

Pasak lrytas.lt, konservatorių lyderis liejo apmaudą ir dėl koalicijos partnerių, kurie esą neišgirdo Vyriausybės ir premjerės I. Šimonytės argumentų. „Manėme, kad buvo rastas sutarimas“, – kalbėjo G. Landsbergis. „Sėsime, svarstysime dėl tolimesnių politinių žingsnių. Man atrodo, kad šiandien tam tikras, gal ir nelabai platus, bet Rubikonas buvo peržengtas“, – pridūrė jis.

Tuo metu Laisvės frakcijos seniūnas Vytautas Mitalas tvirtino, kad jo frakcijos balsavimo rezultatai neturėjo nustebinti konservatorių. „Apie mūsų sprendimą visi partneriai žinojo seniai. Tai nebuvo netikėta ir tikrai nebuvo sutarta, kad mes neteiksime to siūlymo arba pateikę už jį nebaluosime. Negaliu komentuoti kažko apie Rubikoną, jo dydį ar panašiai. Aš manau, kad su Rubikono peržengimais reikia tikrai susitvarkyti labiau jų partijoje. Mūsų partija buvo ir yra nuosekli šiuo klausimu“, – kalbėjo V. Mitalas.

O LRT televizijos laidoje „Laba diena, Lietuva“ svarstyta, kuo gali baigtis išsiplieskęs konfliktas valdančiojoje koalicijoje tarp konservatorių ir „laisviečių“. Naujienų agentūros ELTA vyriausiojo redaktoriaus Vytauto Bruverio nuomone, konfliktas koalicijos nesužlugdys, bet nesantikos sėklą pasės. „Kalbant apie kažkokią sankciją Laisvės partijai, koalicijos partneriams, aišku, neturi kažkokių formalių įrankių, tačiau turi neoficialius. Kokius įstatymo projektus, svarbius Laisvės partijai, manau, galima jau laidoti, pavyzdžiui, partnerystės įteisinimą“, – sakė pašnekovas.

Pasak V. Bruverio, atvejų, kai tam tikrais klausimais koalicijos narių nuomonės gali išsiskirti, ateityje gali daugėti, tačiau tai neturėtų privesti prie koalicijos žlugimo.

Laisvės partijos lyderiai susidariusioje delikatioje situacijoje leido suprasti, kad yra principingi ir nesitrauks nuo, jų nuomone, svarbių įstatymų projektų. Tačiau, kaip rašė agentūra ELTA, ekspertų vertinimu, vargu ar politikos naujokai ryšis partneriams skelbti ultimatumą ar net priimti koaliciją griaunančius

sprendimus. Kaip agentūrai pažymėjo Mykolo Romerio universiteto Komunikacijos fakulteto docentas dr. Virgis Valentinavičius, pasitraukimas iš koalicijos užvertų visus kelius „laisviečiams“ siekti įgyvendinti jų reikalaujamus pokyčius. Tokios pat nuomonės laikėsi ir Vytauto Didžiojo universiteto docentas Ignas Kalpokas. Jo teigimu, šiuo metu viešu kalbėjimu Laisvės partijos lyderiai tikisi atkreipti dėmesį bei užsitikrinti politinį palaikymą ateityje. Tačiau jis akcentavo, jog nėra taip, kad pasitraukimas iš koalicijos Laisvės partijos elektoratui „atneštų daug džiaugsmo ir pokyčių“.

V. Valentinavičius sakė, kad „laisviečių“ užuominos apie galimą pasitraukimą girdimos ne pirmą kartą, todėl trintys tarp koalicijos partnerių – įprastas reiškinys. Jo vertinimu, jei „laisviečiai“ iš tiesų nuspręstų priimti koaliciją griaunančius sprendimus, tai būtų partijos pasmerkimas.

I. Kalpokas atkreipė dėmesį, kad „laisviečių“ kalbos apie galimą koalicijos išjudinimą nėra be pagrindo, mat, kaip jis pažymėjo, Laisvės partija, lyginant su koalicijos partnerių pasiekimais, šią Seimo sesiją gavo mažiausiai naudos. „Natūralu, kad jie nepatenkinti. Galų gale jų reitingai pastaruoju metu ne itin džiugina. Tikrai reikia kažką daryti“, – teigė jis.

Laisvės partijos lyderiams tuo pačiu metu kalbant apie galimą pasitraukimą ir būtinus pokyčius, privalu ieškoti kitų būdų, kaip pokyčiai galėtų būti įgyvendinti. Vis dėlto, I. Kalpoko nuomone, šiuo metu surasti alternatyvą būtų sudėtinga.

Prieš dvejus metus darbą pradėjo šios kadencijos parlamentas ir Vyriausybė. Ta proga nuveiktus darbus vertino patys valdantieji, politologai, politikai. Kaip įprasta, valdantieji Lietuvoje savo darbus vertina mažiausiai „gerai“. Jie visada geresni, sąžiningesni ir teisingesni už buvusius. Taip ir šįkart.

„Per dvejus metus nebuvo „kotletų istorijų“, niekas iš ministrų mokesčių mokėtojų sąskaita neskraidė į Abu Dabį pavalgyti vakarienės. Premjerė nesiasfaltavo kelių. Nebuvo kitų „zadanių“, „gretų“ ar trąšų skandalų.

Kartais susidaro įspūdis, kad tai, jog dabartinė koalicija, jos politikai, deleguoti ministrai nesinaudoja tarnybine padėtimi, išgyvendintas nepotizmas, tiesiog siutina opoziciją. Nėra už ką kritikuoti...“

„Nors ant žaizdos dėk“, – gali pagalvoti perskaitęs, ką apie pusę kadencijos Seime portale lrt.lt rašo konservatorius Jurgis Razma. Toliau irgi panašiai: „Nematyti dabartinės koalicijos ir Vyriausybės darbų neįmanoma. Todėl nepaisant opozicijos mėginimų kelti „generolų“ skandalus, Lietuvos rinkėjai išlaiko sveiką protą, skiria tuščią politikavimą nuo atsakingo darbo.

Tai rodo faktai. Tėvynės sąjunga, nepaisant visų iššūkių, krizių, yra ta politinė jėga, kuria rinkėjai pasitiki labiausiai.“

Tiesa, pagal paskutines „Lietuvos ryto“ laikraščio užsakymu visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ atliktas apklausas, rinkėjai labiausiai pasitiki ne konservatoriais, o socialdemokratais: už juos lapkritį balsus atidavė 15 proc. respondentų nuo visų gyventojų (spalį – 14,9 proc.). Konservatoriai lapkritį surinko 10,6 proc. visų gyventojų balsų, spalį – 11 proc.

Panašiai portale delfi.lt apie praėjusius dvejus darbo metus valdžioje rašė kitas konservatorius Kęstutis Masiulis. „Ingridos Šimonytės vadovaujama Vyriausybė įveikina vieną krizę po kitos.

<...> Ekonomika auga, žmonių pajamos didėja, nedarbas mažas, skurdas traukiasi. Lietuva stabili ir patikima šalis sudėtingose geopolitinėse audrosėse. Vyriausybės lyderiai gerai vertinami tarp užsienio valstybių, mėgstami įvairių pasaulio žiniasklaidos kanalų. <...> COVID-19

pandemija sėkmingai suvaldyta. <...> Oro uostai praneša apie naujus skrydžių rekordus, o gauti bilietą poilsiui į šiltus kraštus dabar ne taip paprasčia. Didžiausias atostogautojų vežėjas „Novaturas“ buvo ant bankroto slenkščio, išgelbėjo valstybė, o dabar jau fiksuoja rekordinę apyvartą.“ Pasak K. Masiulio, laukia nelengvi kiti metai, bet valdantieji, kaip galima suprasti, rinksis, kur sunkiau. Anot ryžtingojo parlamentaro: „Lengvas kelias – ne mūsų kelias, bet įveiksime.“ Pasaulyje Lietuvos politikai, anot K. Masiulio, mėgstami ir gerai vertinami, tačiau savam kieme – ne kažin kas.

Apžvelgdamas praėjusius dvejus Vyriausybės darbo metus Vilniaus politikos analizės instituto asocijuotasis analitikas Matas Baltrukevičius portale delfi.lt paskelbtame straipsnyje „Vingiuota valdančiųjų pusiaukelė“ išskyrė du ministrų kabineto bruožus: krizės ir neįtikėtinas stabilumas. Ir klausė: ar ministrų kabineto stabilumas yra savaiminė vertybė? Atsakymas – nebūtinai. Kaip argumentas rašinyje pateikiami gyventojų nuomonės apie Vyriausybę apklausų skaičiai: 69 proc. piliečių norėtų, kad ministrų kabinete būtų pokyčių. O tarp keturių labiausiai norimų pakeisti – ir daugiausiai po pasaulį keliaujantis bei su užsienio politikais ir žurnalistais bendraujantis užsienio reikalų ministras konservatorius G. Landsbergis. „G. Landsbergis nešioja vieną iš labiausiai Lietuvoje poliarizuojančių pavardžių“, – nepopuliarumo priežastį nurodo straipsnio autorius. Be to, vadovauja partijai, kurią retas žmogus vertina neutraliai. „Prieš dvejus metus valdantieji kerntiniu savo tikslu laikė visuomenės pasitikėjimo Seimu ir Vyriausybe susigrąžinimą. Galima konstatuoti, kad šis tikslas nepasiektas. Tokie pokyčiai yra ne kelerių metų darbas. Tačiau sunku įžvelgti net ir pirmuosius ženklus, kad link to būtų artėjama“, – rašė M. Baltrukevičius.